

145 let
Záchranné služby
hl. m. Prahy

ISBN 80-902895-2-5

*„Neptal se tu nikdo z nás:
Kdo jest to, kdo potřebuje naší pomoci?
Čím jest? Jakého jest politického smýšlení?
Jakého jest náboženství?
Naše jediná otázka jest:
Kde jest zapotřebí naší pomoci?“*

„Všem znešťastnělým poskytovatí rychlou pomoc.“

*„Velectěné shromáždění,
nic tak nevzpružuje činnost blahodějnou,
byť někdy i s nevděkem se potkala,
jako pohled na práci vykonanou,
byla-li vykonána k blahu strádajících spolubratří.
Ve vědomí vykonané povinnosti lásky k bližnímu
najde pak každý člen spolku lidumilného
nejlepší odměnu a pohlížeje na vykonané dílo,
dílo dobré, odolá každému pocitu trpkosti,
který by se chtěl vkrásti v srdce jeho v případě neuznalosti.
Myslím, že mi rozumíte, pánové“*

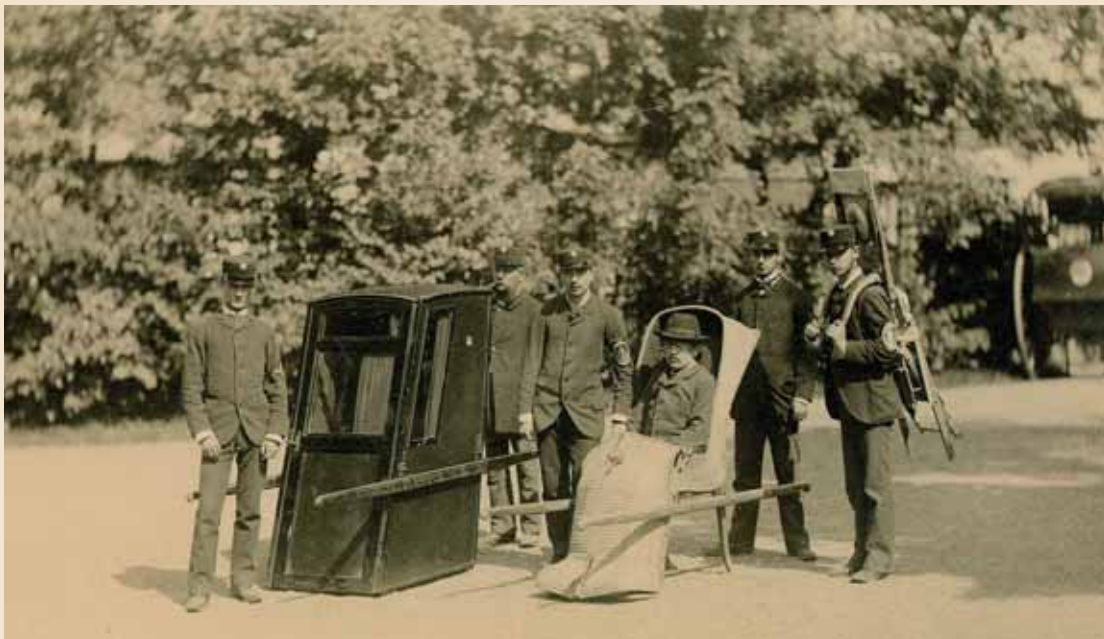

*„Účelem Pražského dobrovolného sboru ochranného
jest poskytovatí za každé doby první přímou pomoc,
jakož i bráti podílu a podporovati úřední akci pomocnou
při všech úrazech a nehodách, bezpečnosti osoby i majetku se týkajících,
tudíž zejména při požárech, třenici ledu,
povodních a jiných nehodách živelních,
pak v případech zabití, poranění a onemocnění všeho druhu
a zvláště též v pádu mobilizace a války“.*

Zdravotnická záchranná služba hlavního města Prahy - územní středisko záchranné služby

1857 - 2002

145 let přednemocniční neodkladné péče v hlavním městě Praze

8. 12. 2002 slaví Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy - územní středisko záchranné služby (dále jen „ZZS HMP“) 145. výročí svého vzniku. Od počátku je její činnost zaměřena na záchranu zdraví a životů lidí v hlavním městě České republiky. Svou dlouhou historií, širokým záběrem činností, objemem vykonávané práce, ale i počtem zaměstnanců a kapacitou záchranných prostředků je největší organizací svého druhu v naší zemi a patří mezi nejstarší v Evropě a možná i ve světě.

Současně si letos připomínáme další dvě významná výročí v historii ZZS HMP. Jedním je 15. výročí zahájení provozu letecké záchranné služby (dále jen „LZS“), které jsme oslavili společně s Leteckou službou Policie ČR dne 17. 4. na Spiritce.

15. výročí vzniku LZS - Spiritka

Vrtulník LZS Praha v počátcích své působnosti zajišťoval přednemocniční neodkladnou péči (dále jen „PNP“) nejen v Praze a Středočeském kraji, ale byl k dispozici občanům a zdravotnickým zařízením celé dnešní České republiky. LZS Praha se tak stala vzorem pro ostatní LZS v ČR.

Druhým je 15. výročí zahájení provozu setkávacího systému (rendez-vous systém - dále jen „RVS“), převzatého z Francie (SAMU).

Právě díky tomuto progresivnímu způsobu využívání sil a prostředků je možné zajistit provoz na území hlavního města s vysokou dostupností a přitom s relativně nízkými náklady. Opět i v tomto případě byla ZZS HMP průkopníkem tohoto systému zajištění přednemocniční neodkladné péče v ČR.

Francie - RLP vůz záchranné služby SAMU v RVS

Historie

Historie

(z Archivu hlavního města Prahy)

Z historických materiálů vyplývá, že z iniciativy barona Päumanna, tehdejšího policejního ředitele, vznikla v lednu 1857 myšlenka založit v Praze dobrovolný sbor ochranný. Byly vypracovány zvláštní instrukce, které byly podány k posouzení a schválení na tehdejší c. k. místodržitelství. Schváleny byly právě 8. prosince 1857 pod číslem 10509. Od tohoto data se odvíjí historie vzniku naší organizace.

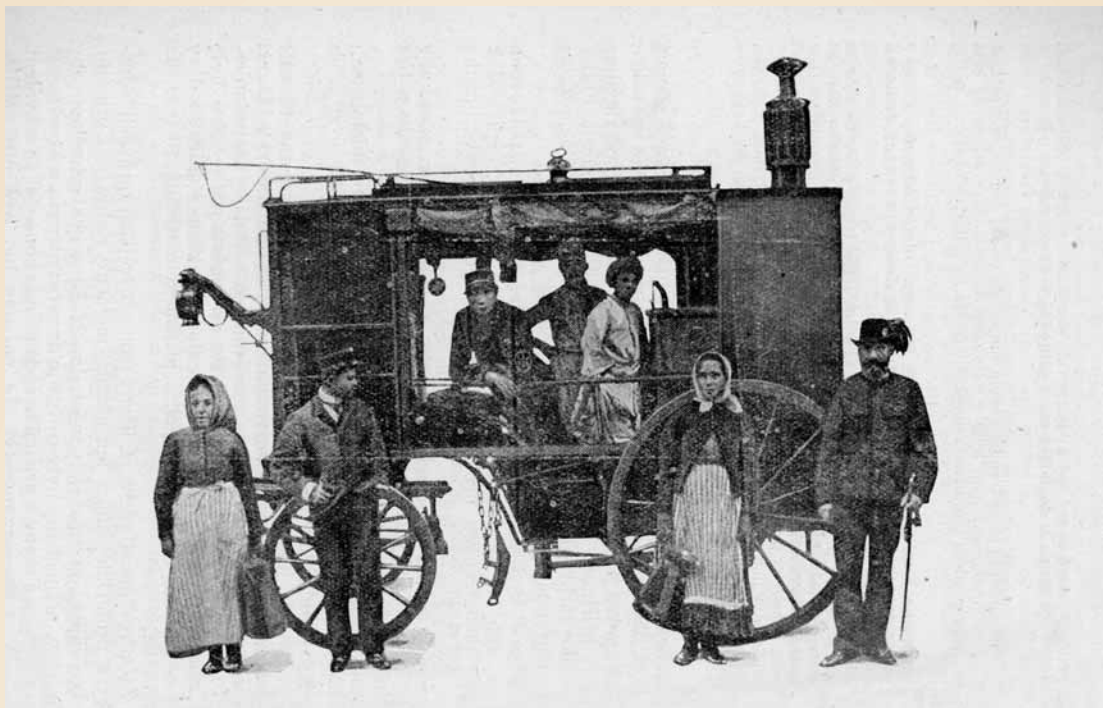
Pražský dobrovolný sbor ochranný (Prager freiwilliges Rettungskorps) byl založen nikoliv na bázi spolku, ale jako sdružení, které mělo na počátku 36 dobrovolníků. V lednu 1858 byl seznam členů zaslán c. k. místodržitelství, 10. února byl schválen a každému členovi zaslán dekret. Tak byla fakticky zahájena činnost organizovaného záchranného sboru na území Prahy. V právním smyslu se sdružení stalo spolkem teprve o 35 let později podle zákona č. 134/1867 ř. z.

C. k. policejní ředitelství vydalo nařízení všem policejním komisařstvím, „aby mužstvo stráže bezpečnostní sbor ve všem podporovalo“. Odznakem byla červenobílá stuha na levé paži, nahrazená 6. dubna 1859 odznakem sboru. Dne 22. 3. 1858 požádali občané Karlína o založení jejich vlastní pobočky tohoto sboru. Žádosti bylo vyhověno.

Své schopnosti prokázal sbor již rok po svém založení 25. 12. 1858 při požáru Novoměstských (Šitkovských) mlýnů, dále pak 1. 2. 1862, 26. 5. 1872 a 4. 9. 1890 při povodních v Praze.

Vídeňská záchranná společnost se roku 1890 zúčastnila zachraňovací akce po povodni v Praze a zřídila zde záchrannou stanici

27. 2. 1861 po odchodu barona Päumanna nastoupil do úřadu policejního ředitele vládní rada Václav Ullmann, který setrval ve funkci až do 20. 3. 1866. V tomto období došlo k útlumu činnosti sboru.

Další policejní ředitelé

20. 3. 1866 - 18. 5. 1869: dvorní rada Adolf rytíř Straub

18. 5. 1869 - 15. 1. 1872: dvorní rada Vojtěch Sedláček, rytíř z Granthalu

15. 1. 1872 - 30. 10. 1873: dvorní rada Vilém Marx - za jeho působení došlo k oživení činnosti sboru, prvním předsedou sboru : JUDr. Jan Emminger, později Alois Janka.

30. 10. 1873 - 7. 7. 1880: František rytíř Czyhlař, byl zvolen první stálý výbor sboru (tzv. Beirath) s předsedou JUDr. Františkem Söllnerem a od 12. 10. 1878 jej nahradil Emanuel Suchý.

7. 7. 1880 byl do úřadu policejního ředitele jmenován František rytíř Stejskal, policejní prezident ve Vídni, a dále pak 7. 6. 1892 c. k. policejní ředitel Jiří Dörfel. Oba sbor velmi podporovali.

Ambulanční vůz

V roce 1888 u příležitosti 40leté vlády Jeho Veličenstva Františka Josefa byl založen jubilejní fond. Z tohoto fondu byly sboru poskytnuty finanční prostředky. Významným zdrojem financí pro činnost ochranného sboru byl i osobní dar pana J. Schebka ve výši 5 000 zlatých.

4. září 1890 postihla Prahu rozsáhlá povodeň. Při této živelné pohromě se sbor velmi vyznamenal a vznikla potřeba dát činnosti sboru pevnější zákonný rámeček a pozměnit jeho vnitřní organizační strukturu. Proto byly 13. 12. 1891 vytvořeny nové stanovy, byla zavedena nepřetržitá služba, sbor byl ustanoven jako spolek a název mu byl ponechán.

Povodeň se stala historickým zlomem v dějinách sboru - byla zřízena tzv. stanice záchranná - 22. 10. 1890. Protože byly obtíže s jejím umístěním, sídlila nejprve a krátce na dolejší Václavském náměstí. Správcem byl tehdy MUC. V. J. Durdík a od 3. 7. 1891 byl inspektorem záchranné stanice jmenován MUDr. Cyriák Hlavička. Po jeho odchodu jej nahradil MUDr. Václav Solil.

8. 5. 1891 byl zvolen starostou Emanuel Suchý. V tehdejších stanovách stálo:

„Účelem Pražského dobrovolného sboru ochranného jest poskytovat za každé doby první přímou pomoc, jakož i bráti podílu a podporovati úřední akci pomocnou při všech úrazech a nehodách, bezpečnosti osoby i majetku se týkajících, tudíž zejména při požárech,

třenici ledu, povodních a jiných nehodách živelních, pak v případech zabití, poranění a one-mocnění všeho druhu a zvláště též v pádu mobilizace a války“.

Mimo první pomoc zajišťoval sbor ochranný také rychlou dopravu poraněného do bytu nebo do ústavu ve dne i v noci.

Pro případ nenadálých neštěstí, požárů a povodní měl každý člen sboru na domě, kde bydlel, tabulku s označením, že je příslušníkem tohoto sboru ochranného.

V souvislosti s ohrožením, které představovala Vltava, byly pořízeny „lodice ochranné“ (dodal J. Mayer, stavitel lodic na Smíchově) a záchranné věnce firmy Ruston a spol. Lodice byly zakotveny na vykázaném místě a spravovány p. Mayerem.

Při příležitosti Jubilejní zemské výstavy v roce 1891 zřídil sbor přímo na výstavišti záchrannou stanici, která důstojně reprezentovala sbor na veřejnosti. V provozu byla od rána do noci a personál tvořili lékaři a medici. Byla vybavena léky a zdravotnickým materiálem. Na zřízení stanice vynaložila pražská radnice velké finanční prostředky. Rada královského hlavního města Prahy tak uznala důležitost tohoto spolku a nadále jej i finančně podporovala.

Záchranná stanice rok po svém založení zřídila při jubilejní výstavě roku 1891 dočasnou stanici na výstavišti

Z dostupných údajů se dochovala i následující zajímavá statistika: v době od října do prosince roku 1890 bylo celkem 346 případů (z toho 46 chirurgických těžkých, 214 chirurgických lehkých, 4 porody, 52 interních případů těžkých, 59 interních lehkých, 2 psychózy, 5 pokusů o sebevraždu), při nichž byl ambulanční vůz použit 120krát.

V roce 1891 bylo zaznamenáno už celkem 2 275 případů, v roce 1895 již 7 328 případů, z nichž jen při národopisné výstavě v tomto roce bylo ošetřeno 1 359 lidí. Z čísel je patrný postupný nárůst počtu ošetřených a přepravených osob.

8. 5. 1892 se konala první valná hromada sboru, kde byli zvoleni: protektor sboru Jeho Excelence hrabě František Thun z Hohensteinu a náměstci: starosta Prahy JUDr. Jindřich Šolc a policejní ředitel František rytíř Stejskal. V tu dobu měl sbor už celkem 216 členů.

20. 12. 1892 - změna znaku, který už nese název v obou zemských jazycích.

12. 4. 1894 - starosta sboru Emanuel Suchý byl vyznamenán rytířským řádem Františka Josefa a na počest sboru se 8. 5. 1894 konal slavnostní banket.

Ochranný sbor byl v té době také hojně finančně podporován jak od jednotlivců, tak od různých spolků, zejména od České spořitelny (Královské Vinohrady, Smíchov, Libeň, Žižkov, Karlín).

Ambulanční vůz

Z výročních zpráv

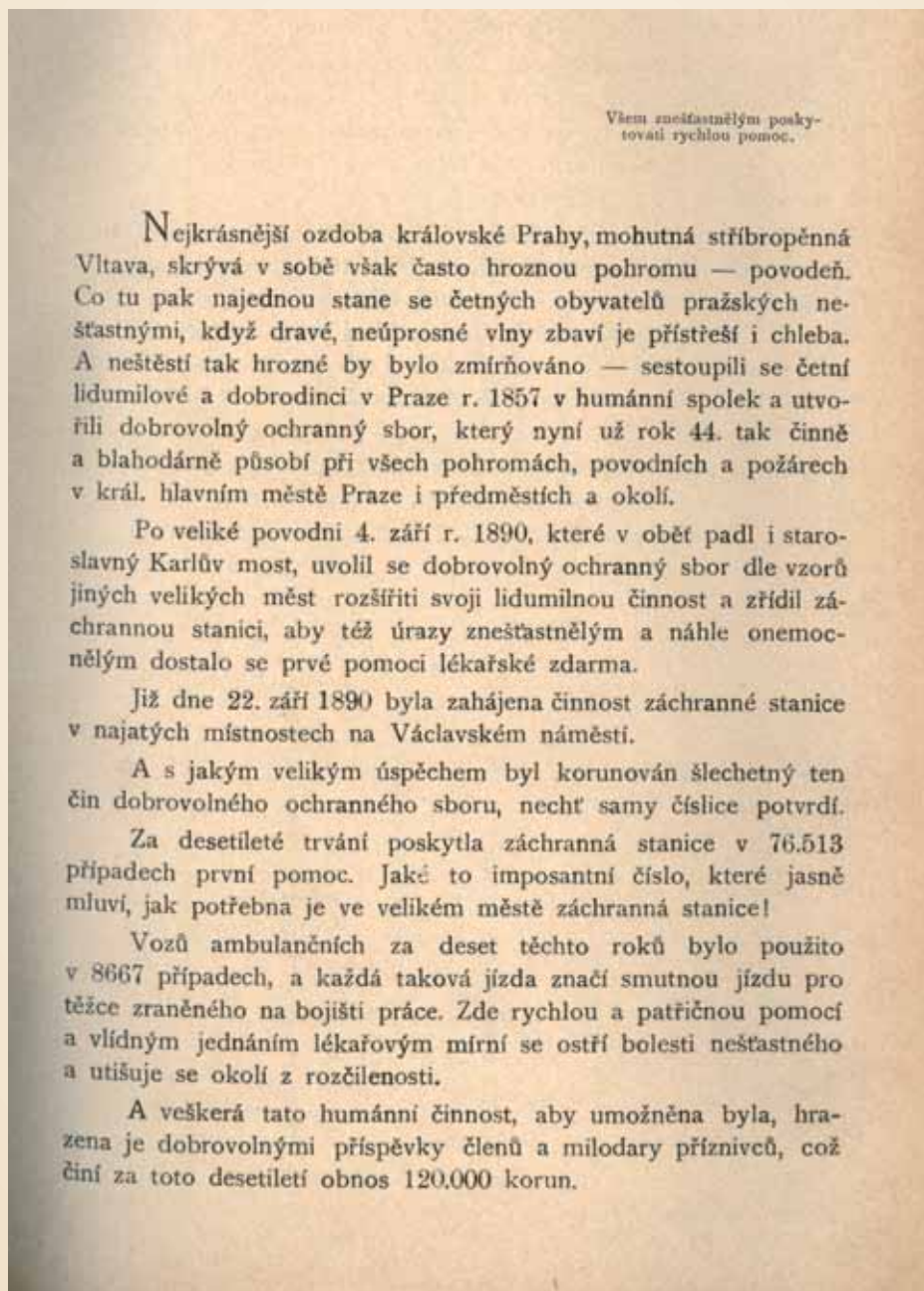

Výroční zprávy z let 1897 - 1910 a zejména valná hromada konaná dne 8. 5. 1897

V roce 1898 byly zničeny lodice, pořízeny nové ze sbírky členů sboru a zakotveny na strategických místech u Palackého mostu, Střeleckého ostrova, Odkolkových mlýnů, Křižovnického kláštera, malostranské porážky a u mostu Na Františku. Správcem byl loďař J. Chroust. V této době byl zakoupen i sterilizátor a aparát Paqueliův.

Za rok 1897 sbor zasahoval celkem ve 12 082 případech.

Ukázky z výroční zprávy 1900

Přehled účtů

pražského dobrovolného ochranného sboru za rok 1900.

Příjem.

Vydání.

	K		š	
	K	š	K	š
Zůstatek pokladní dnem 31. pros. 1899	7.706	36		
1. Příspěvky příznivců a dary	7.411	40	1. Honoráře lékařské	5.428 —
2. „ členů	1.712	—	2. Výdaje na stanici	2.641 28
3. „ za dopravu ambulančním vozem	1.791	—	3. Odměny a remunerace	464 40
4. Příspěvky z pokladničky staniční	356	32	4. Poštovné a kolky	72 02
5. Uroky z uložených peněz	451	35	5. Výdaje na svítivo a palivo	288 93
			6. Náklad na léky a léčebné prostředky	899 88
			7. Správa náčiní a nářadí	178 35
			8. Různé výdaje	203 20
			Hotovost pokladní dnem 31. pros. 1900	9.252 37
	19.428	43		19.428 43

V PRAZE, dne 2. ledna 1901.

Přebliželi a v úplném souhlasu shledali:

Aug. Wildmann,
t. č. revisor.Jan Hruška,
t. č. revisor.M. Novotný,
t. č. místopředseda.J. B. Novotný,
t. č. pokladník.

Rok	Sebevraždy	Okni	Zubní	Porody	Ambulanční vůz	Byt	Všeobecná nemocnice	Milosrdné sestry	Milosrdní bratři	Alibětky	Israelit. nemocnice	Policejní ředitelství	Jiné léčeb. ústavy	Porodnice	Ústav chorobomysl.	Nádraží	Nositka	Drožky
1890-1	71	135	—	48	1006	345	553	44	31	26	15	25	67	63	37	57	30	91
1892	22	—	—	63	810	81	582	5	6	7	4	8	17	—	—	184	16	156
1893	108	—	225	79	1053	70	762	21	16	30	12	7	—	74	75	114	78	105
1894	67	—	1119	71	913	80	708	24	12	20	7	10	13	71	75	327	62	101
1895	73	—	2366	62	996	94	652	31	31	62	14	21	—	64	7	284	80	80
Výstava národopisná	1	—	5	—	31	11	16	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	2
1896	78	—	5613	58	1113	117	75	18	28	16	9	12	17	58	88	199	130	94
1897	70	—	6762	51	889	94	646	7	11	19	7	8	15	51	31	106	63	92
1898	68	—	3518	10	625	66	490	9	12	20	1	—	9	—	—	49	17	83
1899	79	854	—	—	553	67	398	7	18	19	7	3	34	—	—	42	41	21
1900	81	998	—	—	678	84	484	11	25	16	6	—	52	—	—	63	48	59
Souhrn	718	1987	25608	442	8667	1009	6041	190	177	235	84	94	224	383	313	1425	555	884

Výkaz o poskytnuté první pomoci záchrannou stanicí roku 1900.

První pomoci a ošetření bylo v roce 1900 poskytnuto v 7206 případech, o 800 případů více roku předešlého.

V noci byla žádána ochranná stanice o první pomoc v 656 případech.

Ze všech případů bylo **chirurgických onemocnění 5617** a to: **těžkých: 1279**, z kterých opět bylo:

1. zlomení kostí	271
2. vymknutí	59
3. pohmoždění	266
4. rány střelné	55
5. rány bodné	111
6. popálení	184
7. otřesení mozku	36
8. kýly uskřinuté	29
9. cizí tělesa v hltanu	125
10. různé krvácení	143.

Onemocnění lehkého rázu bylo 4338.

Vnitřních onemocnění bylo celkem 591 a to těžkého rázu:

1. případy mrtvice	64
2. záchvaty padoucnice	38
3. záchvaty hysterie	32
4. záchvaty eclampsie	13
5. chrlení krve	57
6. mdloby	53
7. otravy	59
8. případy choromyslnosti	6
9. různé, těžké	269.

Očních onemocnění bylo: 998 a to hlavně cizí tělesa v oku.

Pokusů sebevraždy bylo 81 případů.

Ambulančním vozem bylo převezeno 678 osob a to:

1. do bytu	84
2. do všeobecné nemocnice	484
3. k milosrdným bratřím . .	25
4. k milosrdným sestrám . .	11
5. k Alžbětinkám	16
6. do israel. nemocnice . .	6
7. do jiných léčebných ústavů	52.

Nositky přeneseno bylo 48 osob.

Z různých nádraží bylo na telegrafickou žádost 63 osob převezeno.

K vůli rychlému poskytnutí pomoci bylo ve 59 případech drožek použito.

Kdy poskytuje ochranná stanice první pomoc, a kdy možno použití vozu ambulančního?

Ochranná stanice poskytuje zdarma první pomoc při úrazech, neštěstích a náhlých onemocněních na ulici, ve veřejných místnostech a továrnách v celém policejním rayonu pražském.

Vozu ambulančního používá se u všech uvedených případů zdarma. Mimo to převází těžce nemocné, kteří nejsou stíženi žádnou infekční chorobou, a to jen ty, kteří musejí býti leže dopraveni a jiným způsobem není to možno. Choromyslné a rodičky se nepřevázejí.

Převoz nemocného provede se jen tehdy, přinese-li objednavatel vozu ambulančního diagnostický lístek od ošetřujícího lékaře a po úmluvě o odměně za převoz s inspekčním lékařem, službu konajícím.

Přihodí-li se právě úraz, převoz se odloží.

Na telegrafickou žádost odváží se z nádraží pražských jen tehdy, je-li úplně jasna a udána nemoc neb úraz.

Z výroční zprávy z roku 1908

V tomto roce byly lodice předány do správy obce pražské.

Asistence záchranné stanice na dostizích v Chuchli, při jubilejní výstavě obchodní a živnostenské komory na výstavišti, kde opět byla zřízena stanice záchranná. Při květinovém korzu se splášili koně, vznikla panika, při níž bylo mnoho lidí zraněných a ušlapaných. Proto zde byl zřízen i improvizovaný polní lazaret.

Z výroční zprávy z roku 1909

Stanice záchranná měla v té době již 8 stálých lékařů, jednotlivé stanice byly zřizovány na různých výstavách a u příležitosti pořádaných společenských a sportovních akcí. Tehdy byl zakoupen i jeden ruční vozík k převážení nemocných.

V roce 1910 byl městskou pojišťovnou zakoupen první ambulanční automobil.

Ambulanční automobil zakoupený Pražskou městskou pojišťovnou

V roce 1911 se sbor přestěhoval do budovy staré mincovny na Staroměstském náměstí, kde se také v této době objevily i první motorizované prostředky.

Sanitní vozy na Staroměstském náměstí

Z výroční zprávy za rok 1914

V důsledku mobilizace a následného válečného stavu spolek spolupracoval zejména v součinnosti s Hasičským sborem, dobrovolníky a Červeným křížem hlavně při nakládání a vykládání raněných vojáků na nádražích, jejich ošetření a dalším transportu. Při této činnosti byly využívány i civilní automobily firem a soukromých osob.

V té době sbor trpěl nedostatkem lékařů, protože mnoho z nich bylo mobilizováno do války.

Také v tomto roce byly zřízeny takzvané dočasné záchrané stanice u příležitosti konání různých akcí, např. Pegoudův vzlet na Letné, koňské dostihy, divadelní představení v Šárce apod.

Přehledná tabulka poskytnuté první pomoci záchrannou stanicí od jejího založení dne 22./IX. 1890 až do 31./XII. 1900.

rok	Veliké případy	Noc	Chirurgické celkem	Těžké chirurgické	Lehké chirurgické	Zlomní kosti	Vysokáň	Pohmoždění	Rány střelné	Rány bodné	Požáření	Otřesení mozku	Uškátnutí kůže	Čas šílený v hlasech	Různé krváčení	Rány od poranění	Interní celkem	Těžké interní	Lehké interní	Mrtvice	Epilepsie	Hysterie	Ekzemplá	Chřetí krve	Médy	Otrava	Cheremyslost	Různé
1890	8146	441	1725	705	1220	182	50	151	18	70	88	29	28	17	68	6	1238	873	865	74	108	82	11	75	111	70	37	355
1891	9821	427	1442	988	454	160	147	400	33	76	77	15	8	32	31	9	1379	515	864	43	57	35	14	85	91	28	37	125
1892	4551	509	3060	862	2198	211	97	242	25	60	123	46	10	9	24	15	1184	451	783	88	61	59	3	—	108	72	65	—
1893	5412	479	2425	909	1516	171	131	308	40	52	120	55	14	29	58	25	1877	585	1192	91	69	63	23	134	82	64	81	75
1894	7528	339	2879	904	1975	244	99	197	31	30	111	30	11	32	89	30	2120	622	1498	72	53	42	20	150	69	52	64	100
Národopisná výstava	1895	—	719	247	472	6	1	9	4	9	2	2	16	11	187	—	626	179	447	3	6	11	3	50	60	4	2	40
1896	10.983	838	4471	695	3776	227	50	119	26	31	114	27	12	16	53	20	899	508	391	58	55	32	27	80	70	48	88	50
1897	12.082	1081	4720	864	3856	277	74	161	41	43	166	15	17	13	35	28	600	353	247	59	28	20	16	50	70	39	31	40
1898	14.932	782	4913	806	4107	215	50	195	39	35	154	27	8	17	49	17	423	374	49	60	44	23	14	70	50	43	—	70
1899	6422	450	5021	1331	3690	273	62	351	41	179	172	31	14	80	92	36	547	500	47	59	41	30	6	65	15	62	—	222
1900	7306	656	5617	1321	5296	271	59	266	55	111	184	36	29	125	143	42	591	591	—	64	38	32	13	57	53	59	6	269
Součet	76.513	5977	36.992	9632	27.360	2243	820	2299	353	696	1305	313	165	381	829	228	11.484	5651	5833	671	560	379	150	816	774	544	411	1346

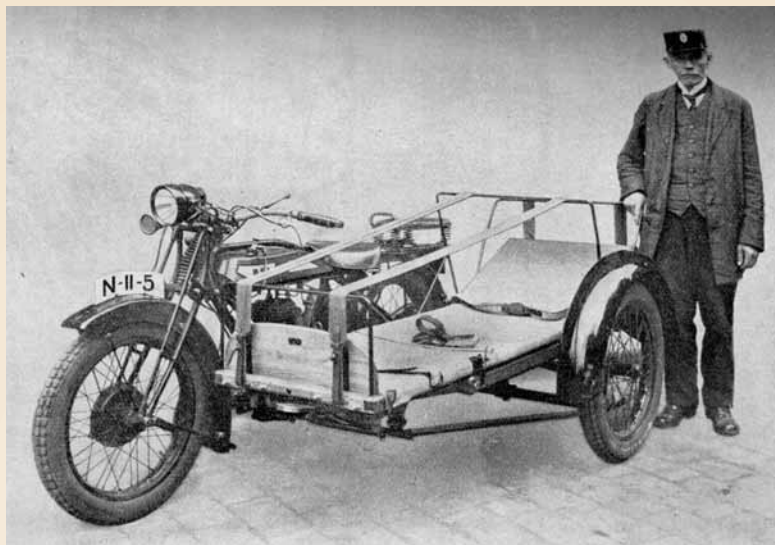

JUDr. Bedřich hrabě Deym, c. a k. nadporučík,
rytíř suverenního maltéžského řádu
a prezident Pražského dobrovolného ochranného sboru

Sanitní automobil,
který na podnět předsedy J. Nerada dal zemský správní výbor
vyrobit v zemské průmyslové škole v Mladé Boleslavi

Rok 1924 znamenal další významný mezník. Tehdy získala záchranná stanice v Praze oprávnění používat zvuková výstražná znamení.

První sanitní motocykl pro kratší vyjížďky

Z jednatelské zprávy za rok 1930

Záchranná stanice v tomto roce poskytla první pomoc a bylo převezeno celkem 21 630 osob, tj. v průměru asi 60 denně, z toho 7 617 chirurgických případů, 9 971 interních, 1 022 očních, 852 rodičky byly převezeny do porodnice, 778 duševně chorých, 802 opilci, mrtvých na pitvu 588. Za obvod Velké Prahy bylo vykázáno 406 jízd za Kč 97 382,40 a ujetu celkem 26 000 km. Celkově bylo v provozu 13 vozů, které najely celkem **1 930 tis. km/rok**.

Dočasné záchranné stanice s lékařskou službou byly zřízeny opět na jarním a podzimním veletrhu, na Hospodářské výstavě, dále byl vyslán lékař na valnou hromadu Národní banky československé. Ambulanční vůz byl přítomen i na motoristických závodech, koňských dostizích a při alegorickém průvodu.

Zkušebně byla zřízena další pobočná stanice ve Vršovicích. Za převozy v roce 1930 bylo přijato 84 969,80 korun a vydáno 101 490,55 korun.

Zároveň byla podána žádost o finanční příspěvek na nové automobily, které by zůstaly majetkem obce.

Největší finanční podporu poskytla opět Rada hl. m. Prahy, dále byly získány subvence od ministerstva zdravotnictví a dar od Zemského úřadu ve výši 20 000 korun.

Zástupci spolku se zúčastnili Mezinárodního kongresu záchrany a první pomoci ve francouzském Trouville, kde získal spolek za účast a za monografii o Pražském dobrovolném sboru ochranném cenu „Grand prix“. Předseda, jednatel a MUDr. K. Slavík získali od Ministerstva války francouzské republiky čestný diplom.

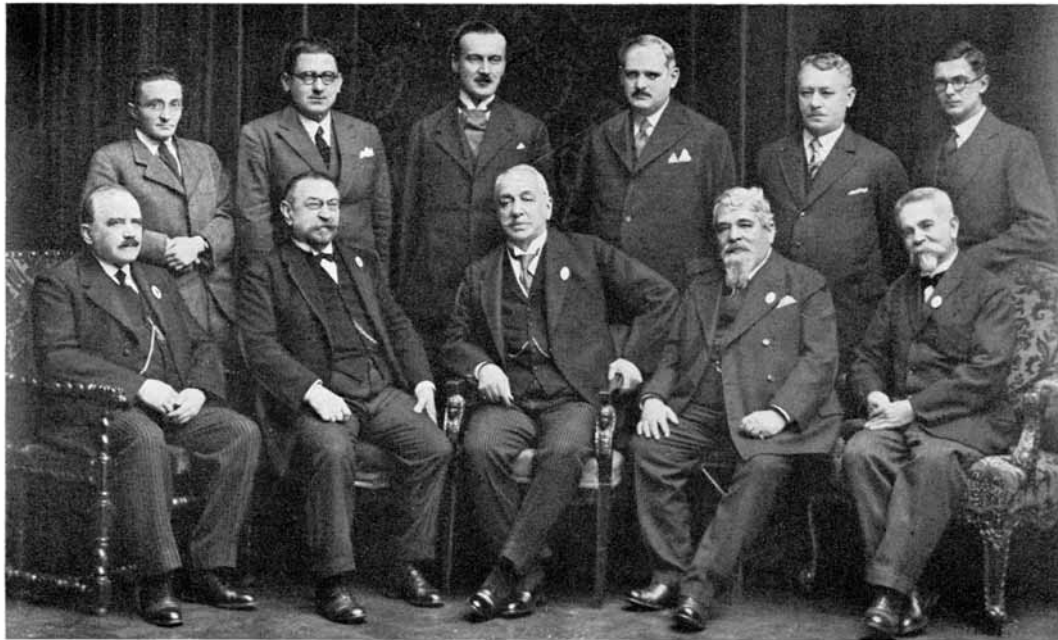
SEZNAM SANITNÍCH AUTOMOBILŮ

DLE STAVU ZE DNE 1. LEDNA 1930.

Čís. řádové	Čís. policejní	Výrobek továrny	Typ	HP	Rozměr pneumatik	Světlo	Zakoupen roku	Poznámka
1.	N-XIII 801	Česko-moravská	Sport 02	16/18	820/120	elektr.	1910	(pro opilce)
2.	N-XIII 802	"	Praga Grand	40	880/135 / 120	-	—	O. P.
3.	N-XIII 803	Laurin Klement	M h	18/50	"	"	—	O. P.
4.	N-XIII 804	"	"	18/50	"	"	1922	
5.	N-XIII 805	"	"	18/50	895/135	"	1927	
6.	N-XIII 806	Česko-moravská	Praga Mignon	9/30	820/120	"	1923	
7.	N-XIII 807	Laurin Klement	M f	50	935/135	"	1923	
8.	N-XIII 808	Ford	—	20	30/3 1/2	"	1923	v r. 1929 vyřazen
9.	N-XIII 809	"	—	20	"	"	1923	"
10.	N-XIII 810	"	—	20	"	"	1923	"
11.	N-XIII 811	Česko-moravská	A N	9	820/120	"	1924	
12.	N-XIII 812	"	"	9	"	"	1924	
13.	N-XIII 830	"	"	9	"	"	1924	(pro mrtvé)
14.	N-XIII 814	Laurin Klement	M L	18/50	895/135	"	1926	(vojenský)
15.	N-III 733	B. S. A. Cycl. Ltd.	CCC XXXVI	4 1/4	26/2 1/2	"	1927	(motocykl s přív. nos.)
16.	N-XIII 809	Škoda	"115"	7/20	820/120	"	—	} v r. 1929 dargovány } Čsl. } Červen. } Křížem
17.	N-XIII 810	"	"	"	"	"	—	
18.	N-XIII 815	"	"	"	"	"	—	
19.	N-XIII 816	Česko-moravská	Praga Mignon	19	30/5-77	"	1929	
20.	N-I 886	Laurin Klement	S. P.	35	820/120	"	—	majetek Spolku Č. Č. K. ve Vršovicích

**LÉKAŘI ZÁCHRANNÉ STANICE
S PŘEDSEDNICTVEM PRAŽSKÉHO DOBROVOLNÉHO SBORU OCHRANNÉHO.**

Sedící (od leva): MUDr. Jan Schulz — vlád. rada MUDr. L. Fischer, lékařský dozorce — obchod. rada, ředitel E. Lederer, předseda P. d. s. o. — říd. R. Heřmánek, jednatel P. d. s. o. — MUDr. Josef Kotáb, přednosta Záchrané stanice.
Stojící (od leva): MUDr. B. Hora — MUDr. J. Matějka — MUDr. O. Janáček — MUDr. M. Motejl — MUDr. M. Svoboda — MUDr. J. Danda.

Spolek byl pozván k účasti na Mezinárodní konferenci o zamezení průmyslových požárů a o záchraně při úrazech v průmyslu v říjnu 1930 do Vídně. Proběhla návštěva našich zástupců u vídeňské záchrané stanice včetně seznámení s její činností.

Ze zprávy za rok 1932

Navrhované změny stanov byly schváleny. Zdravotní rada MUDr. Pavlík přednesl návrh na zřízení nemocnice na levém břehu Vltavy.

Probíhala dlouhá jednání o propůjčení pozemku „U Obecního dvora“ na stavbu budovy, kde by byly umístěny správní budovy a byt lékaře.

Pražský dobrovolný sbor ochranný byl podporován pražským magistrátem až do roku 1948. Stanoviště bylo na Staroměstském náměstí, kde prožilo boj o Staroměstskou radnici za války. V té době bylo technické zázemí skutečně malé. Obsahovalo dva telefony, skromné prostory ve formě dvou místností a ordinace.

K 75. LETÉMU TRVÁNÍ PRAŽSKÉHO DOBROVOLNÉHO SBORU OCHRANNÉHO

ŘEDITEL RUDOLF HEŘMÁNEK
JEDNATEL

KOM. RADA VA. TREYBAL
I. MÍSTOPŘEDEDA

GEN. ZDRAVIMÍŘ VL. HAERING
II. MÍSTOPŘEDEDA

OBCH. RADA, ŘEDITEL EUGEN LEDERER
PŘEDSEDA

MĚSTSKÝ VRCH HOSP. SPRÁVCE
KAREL SVOBODA
SPRÁVCE AUTOPROVOZU

VLÁDNÍ RADA MUDR. L. FISCHER
LEKÁŘSKÝ INSPEKTOR

1857

VRCH ŘEDITEL PRAŽSKÉ MĚST. POJISTOVNY
ANTONÍN ŠEŠEK
POKLADNÍK

ŘEDITELSKÝ RADA V. NAPRAVIL
ÚČETNÍ

1932

VÝKONNÉ PŘEDSEDNICTVO

J. F. LANGHANS-PRAHA

Poválečná doba

V květnu 1945 byla zničena budova bývalé staré mincovny na Staroměstském náměstí, činnost byla proto přesunuta na krátkou dobu do Růžové ulice. Zde už byly vidět technické pokroky ve formě manuální pobočkové ústředny pro spojení k posádkám.

Okolo roku 1950 byly získány prostory u Strossmayerova náměstí v ulici Dukelských hrdinů. Zde vznikl i první dispečink, dnes nazývaný zdravotnické operační středisko.

Dne 19. 12. 1949 byla Záchránná služba Praha začleněna pod správu Ústředního národního výboru Prahy.

Sanitní automobil z roku 1950 Škoda 1201

Sanitní automobil z roku 1950 Praga Lady

Budování socialismu až do roku 1989 Radiový systém

Následující informace pocházejí z archivu ZZS HMP a byly již dříve získány od pana Jaroslava Kerauše, který byl u vzniku technických řešení týkajících se vývoje záchranné služby v Praze a byl také jejich autorem.

Vraťme se do roku 1938 a konstatujme stav technické a řídicí úrovně. V této době používal Pražský dobrovolný sbor ochranný dva telefonní aparáty jako tísňové linky. Předání případu probíhalo ústně a posádka vyjížděla k případu. Pro řídicího pracovníka tím však byla „ztracena“, a nemohla být z případu odvolána, ani nemohl být upřesněn stávající stav až do té doby, kdy se posádka odněkud sama ozvala. Snahy o možnost vstoupit do případu byly od počátku veliké. Ke zvýšení disponibility došlo později, a to povinností posádky hlásit se ze zdravotnického zařízení po předání pacienta. Hlášení probíhalo na stejná telefonní čísla, na která volali i lidé v tísni.

Takto byl položen základ pozdějším dispečerským linkám.

Po roce 1945 v souvislosti s I. Všesokolským sletem představila švýcarská firma BBC poprvé v Praze mobilní radiotelefon pro účely řízení výjezdových skupin. K vlastnímu zavedení prvních radiostanic do provozu záchranné služby však došlo až mnohem později.

První zmínky o dispečerském pracovišti jsou okolo roku 1950 v souvislosti s přesunem záchranné služby do prostor v ulici Dukelských hrdinů, kde na počátku byla dvě dispečerská pracoviště, z toho jedno příjmové a jedno předávací. Příjmové pracoviště přijímalo tísňové výzvy a pracoviště předávací tyto výzvy předávalo mobilním jednotkám. Stoupající množství uskutečňovaných zásahů bylo příčinou zvyšování počtu dispečerských pracovišť. V roce 1954 byl proto počet pracovišť zvýšen na jedno předávací (řídicí) a tři příjmová. Z této doby jsou také první zmínky o zkoušení radiového systému v provozu. Zpočátku byla radiostanicí vybavena jedna mobilní jednotka a dispečink. Zkušenosti z tohoto druhu ukázaly opodstatněnost zavádění radiových zařízení v podmínkách záchrany lidského života a znamenaly obrovský převrat ve způsobu řízení. Stojí za zmínku uvést, že zavádění této techniky bylo velice obtížné. Ale obtíže, které provázely tvorbu radiového systému, přinesly neocenitelné zkušenosti, které v roce 1972 vyústily v návrh nového systému. Ten byl v r. 1976 spuštěn do zkušebního provozu a na jaře 1977 se uskutečnil přechod do prostor nově vytvořeného dispečinku, který ZZS HMP používala až do počátku roku 1999, kdy byl nahrazen současným.

Radiový systém využíval již tři oddělené kmitočty (vedle vlastního provozního kanálu také 2 koordinační kanály, později nazvané krajský a celostátní).

Po technické stránce přinesl nový systém i další možnosti, mimo jiné adresné volání vozu, zobrazení přehledu o pohybu a obsazení jednotlivých vozů či potvrzení převzetí volání. Prostřednictvím několika převaděčů bylo také výrazně zlepšeno vykrytí celého území hl. m. Prahy radiovým signálem. Systém tak dovolil nahradit nespolehlivá linková pojítka a to umožnilo podstatně zkrátit dobu pro předání případů posádkám. Základní koncepce systému je stále považována za nejlépe vyhovující potřebám záchrany a je používána dodnes, byť samozřejmě došlo k obměně technologií za moderní, počítačově řízené.

V 90. letech se stala Záchraná služba Praha průkopníkem přednemocniční neodkladné péče (dále jen PNP) v Československu i ve světě. V socialistickém období byla dokonce pořadatelem prvního mezinárodního kongresu o akutní medicíně. V Praze působila jako samostatná, profesionálně vysoce zdatná organizace. Disponovala i vlastním lůžkovým

zařízením - ARO v Nemocnici Na Strahově a přechodně v Nemocnici Na Františku. S rozvojem PNP postupně vznikaly a rozvíjely se i ostatní záchranky v celé republice, a to v rámci okresních a krajských ústavů národního zdraví jako součást nemocnic.

Rok 1987 je významným mezníkem v historii záchranné služby u nás. V Praze Ruzyni byl ve spolupráci s VIII. správou Federálního ministerstva vnitra oficiálně zahájen provoz prvního stanoviště LZS na území tehdejší ČSSR, a to za finanční podpory Československé pojišťovny. Po odborné stránce (lékař a záchranář) byl provoz zajišťován Záchranou službou Praha.

V roce 1987 byl v Praze také úspěšně zahájen provoz záchranné služby formou RVS.

Právě jedinečné postavení a dlouhá zkušenost umožnily zavádět progresivní prvky do PNP u nás. Mezi ně patřilo, kromě již zmíněné LZS, také zavedení velkoobjemových sanitních vozů či zavedení aktivace výjezdových skupin pagingem. Experimentovalo se i s dalšími novinkami, jako např. využití RVS s použitím motocyklů, provozování vlastního anesteziologicko-resuscitačního oddělení i centrálního příjmu v Nemocnici neodkladné péče.

Rendez-vous systém s použitím motocyklů

Předávání pacienta - letadlo + sanita počátek 70. let

Vzpomínky na Záchranou službu hl. m. Prahy MUDr. Zdeňka Schwarze seniora

Na Záchrané službě (ZS) jsem byl zaměstnán v době od 22. 9. 1961 do 3. 8. 1981. Nejprve jsem pracoval jako sanitář. Na podzim roku 1962 jsem začal studovat na lékařské fakultě Univerzity Karlovy Praha, kterou jsem ukončil v červenci 1968, a začal pracovat jako lékař rychlé zdravotnické pomoci. V průběhu dalších let jsem složil atestaci I. stupně z chirurgie a později nadstavbovou atestaci z organizace a řízení zdravotnictví. Ze ZS jsem odešel v roce 1981 ze zdravotních důvodů, po dohodě se zaměstnavatelem.

V době mého nástupu na ZS, podle mých vzpomínek, pracovali tito lékaři: MUDr. Bohumil Šefrna, MUDr. Jaromír Mayer, MUDr. Václav Pfeifer, MUDr. Jan Křováček, MUDr. Libuše Jelínková, MUDr. Hana Neuwirthová, MUDr. Miroslava Bakosová, MUDr. Karel Nerad a další. Jednalo se o kmenové lékaře, tj. v hlavním pracovním poměru. Externí lékaře si nepamatuji.

Škoda 1201

V té době byla ZS vybavena zejména sanitními automobily značky Škoda 1201, používala též 1 vůz Mercedes 180, asi 2 vozy Aero 150 (sanitní vůz pro 2 lůžka a 4 sedící) a několik vozů starších typů. Pro RZP byly vyčleněny pouze vozy Mercedes 180 a Škoda 1201. Všechny tyto vozy byly vybaveny radiostanicí (zn. „Fremos“ - ještě plně osazenou elektronikami), dále možností inhalace kyslíku, umělého dýchání pomocí přístroje RK 32 (měch s ventilem a nasazenou obličejovou maskou s přípojkou pro přidávání kyslíku), gumovými škrtdily, obvazovým materiálem, včetně kovových a dřevěných dlah, dokonce už i extenční dlahou na dolní končetiny a některé vozy měly již větší přenosné bateriové svítlny potřebné pro práci v terénu.

ZS tehdy zajišťovala službu rychlé lékařské pomoci (RLP) na dvou stanovištích, a to v budově ředitelství v Praze 7, Dukelských hrdinů 21 a v Praze 2 na Floře. Službu tvořili ve dne 3 lékaři s posádkou a v noci a ve dnech pracovního klidu 2 lékaři s posádkou, dále rychlopřevozovou službu (celkem 4 vozy s dvoučlennou posádkou) v denních hodinách v pracovních dnech. Samostatným úsekem byla převozová služba, která se skládala z převozů po Praze, mimo Prahu (dálkaři), letecké přepravy a převozů nedonošených dětí (v rozsahu prakticky celých Čech). Pro převozy po Praze bylo ve směně v pracovní dny 15 dvouposádek a 3 - 4 vozy pouze s řidičem. V noci Prahu zajišťovalo 5 převozových vozů s dvoučlennou posádkou. Dálkovou přepravu přes den provádělo 4 - 5 vozů s řidičem. Leteckou službu tvořila 1 dvouposádka a pro nedonošené 1 vůz s řidičem.

Základna v ul. Dukelských hrdinů

Budování stanoviště na Žižkově

Přebírání stanoviště na Žižkově - garáže

Služba byla řízena dispečinkem, kde pracovali přes den 3 operátoři, z nich 1 sestra, v noci operátor a sestra. V době krátce po mém nástupu byla služba dispečinku rozšířena v denní službě v pracovních dnech na 4 pracovníky. Dispečink byl vybaven jednoduchými sdruženými pracovišti pro 4 pracovníky, na kterých bylo možno paralelně přijímat hovory ze všech příchozích linek.

Dispečink 70. léta

Den mého nástupu na ZS, jako sanitáře, byl shodou náhod posledním dnem, kdy řidiči a lékaři ZS pracovali i ve všední dny ve 24hodinových směnách. Od následujícího týdne mohli ve všední dny vykonávat maximálně směny 12hodinové. Pouze v neděli a ve dnech pracovního klidu z důvodu nedostatku lékařů i malého zatížení provozu sloužili nadále „čtyřadvacítka“.

Dopravní nehoda - 80. léta, MUDr. V. Randýsek

V průběhu dalších let docházelo k dalšímu rozšiřování a zkvalitňování služeb ZS. Přišli noví lékaři, ze kterých si pamatuji ty, kteří byli na ZS delší dobu: MUDr. Jaroslav Mašín, MUDr. Milan Minář, MUDr. Vladimír Randýsek, MUDr. Alois Ullman, MUDr. Karel Vomáčka a další.

Rozšiřoval se i vozový park, byly dodány vozy Škoda 1202, další Mercedes 180 D, na počátku 70. let jugoslávské sanitní mikrobusey zn. IMV, později sanitní modifikace furgonu Avia-Renault, zkoušela se i sanitní verze Tatry 603, skříňový Mercedes již s plným vybavením.

IMV

Škoda 1203

Zlepšovalo se i zdravotnické vybavení vozů. S příchodem sanitních mikrobuseů bylo možno instalovat do zadní kabiny držáky na infuze, později i vybavení pro přetlakovou infuzní léčbu. Do standardního vybavení vozů byly zavedeny náhradní roztoky. Ještě před rokem 1968 jsme získali prvních 5 souprav kardioskopů kombinovaných s defibrilátorem

(tzv. Life-pack) firmy Hewlett-Packard, později i dalších firem, takže všechny vozy s lékařem jimi byly vybaveny. Kromě toho měli vybraní lékaři kapesní kardioskopy, které měli při službě trvale u sebe. Na konci 70. let byly k dispozici už i jednorázové injekční stříkačky a jehly, obvazový materiál v jednotlivém sterilním balení, nafukovací dlahy a pneumatické transportní matrace.

Avia Fourgon

Koncem 70. let se rovněž přešlo na nové typy kombinovaných akusticko-světelných výstražných znamení (do té doby se používaly nevykonné rotační sirény a amatérsky vyráběná malá modrá světla na střeše vozu nad předním sklem). Kolem roku 1965 se elektronky v radiovém vybavení vozů nahrazovaly polovodičovými prvky, koncem 70. let přišly nové československé plně tranzistorované vysílače, později nahrazené švýcarským systémem (firmy Brown-Boweri) již s několika základnovými stanicemi.

Podle potřeb města se také rozšiřoval počet detašovaných stanišť RLP po Praze. Nejprve ke stávajícím 2 přibylo stanišť v Praze 1 umístěné na ARO v Nemocnici Na Františku, které bylo později přemístěno na Prahu 6 do Nemocnice Na Strahově. Po vybudování další základny ZS v Praze 3 na Ohradě sem bylo přemístěno stanišť z Prahy 2 - Flory. Později byla vytvořena ve spolupráci s pražskými hasiči další 4 stanišť v Praze. Všechna již pracovala v nepřetržitém provozu. Rozšířil se i počet vozů RZP a převozové služby. V době mého odchodu ze ZS již byl zajištěn nepřetržitý provoz vrtulníkové přepravy v rámci letecké služby ČSSR.

Na počátku 70. let byl vybudován nový dispečink s 10 pracovišti, rozdělený na přední příjmový polokruh, zadní dvoupracoviště k řízení převozové služby, dále pracoviště letecké služby a speciální pracoviště dispečerky RLP. V době mého odchodu se uváděl do provozu další nový dispečink - vše v objektu na ulici Dukelských hrdinů.

ZS uspořádala ve dnech 12. - 16. 10. 1976 společně s Československou lékařskou společností J. E. Purkyně VII. Kongres rychlé zdravotnické pomoci s mezinárodní účastí, kterého se účastnili lékaři ze všech 5 světadílů. Poznatky z kongresu přinesly mnohé podněty pro zlepšení činnosti ZS.

Výjezdové stanoviště Vltavská

Pracovníci ZS v rámci plnění služebních povinností zasahovali u mnoha hromadných neštěstí, z nichž vyjímám ty největší či nejzávažnější, kterých jsem se většinou účastnil :

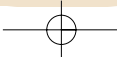
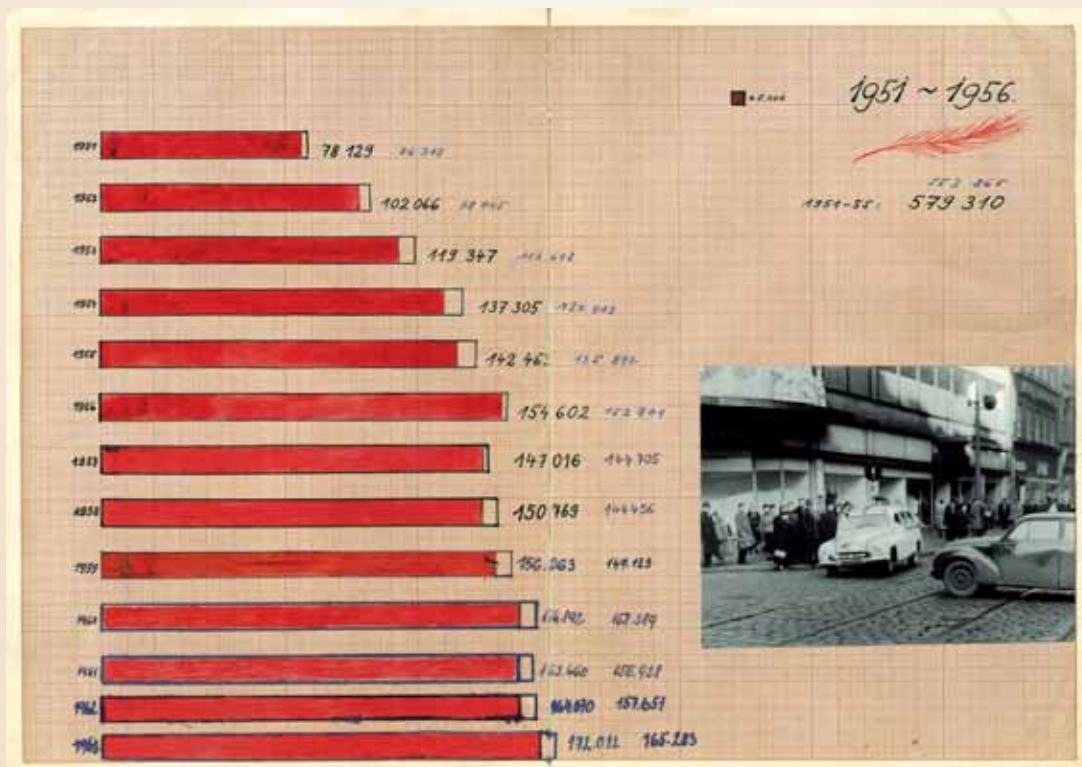
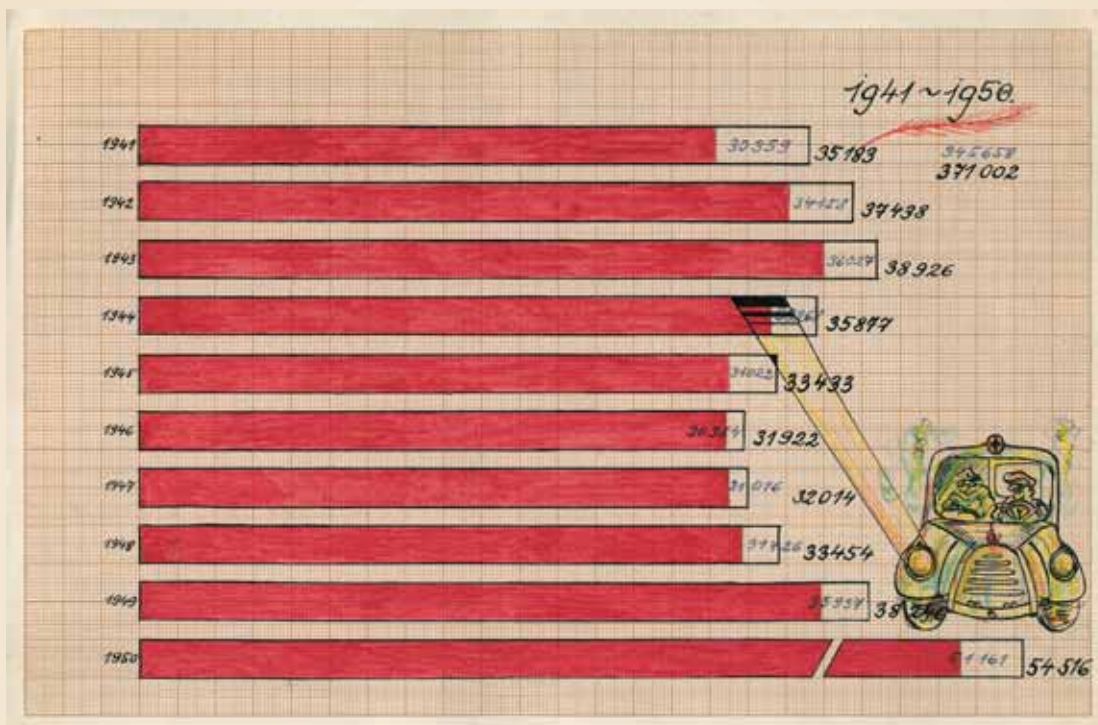
- ❖ srážka vlaků v Praze 9 v Hloubětíně (asi počátkem 70. let) - 14 mrtvých, cca 60 zraněných;
- ❖ výbuch Hotelu Vítkov v Praze 3 na Žižkově (asi na konci 70. let) - počty neznám - neúčastnil jsem se;
- ❖ srážka osobních aut v tunelu pod Vyšehradem v Praze 2 (koncem 70. let) - první případ v Praze, kdy byly usmrceny 4 osoby v jednom autě (členové revue „Holiday on Ice“);
- ❖ úmyslný nájezd nákladního auta do stanice tramvaje na dolním konci tř. Obránců míru, nyní Milady Horákové (počátkem 80. let) - 7 mrtvých a 12 zraněných;
- ❖ pád letedla DC 9 linky JAT (Jugoslávských aerolinií) dne 30. 10. 1975 - 56 mrtvých a 63 zraněných.

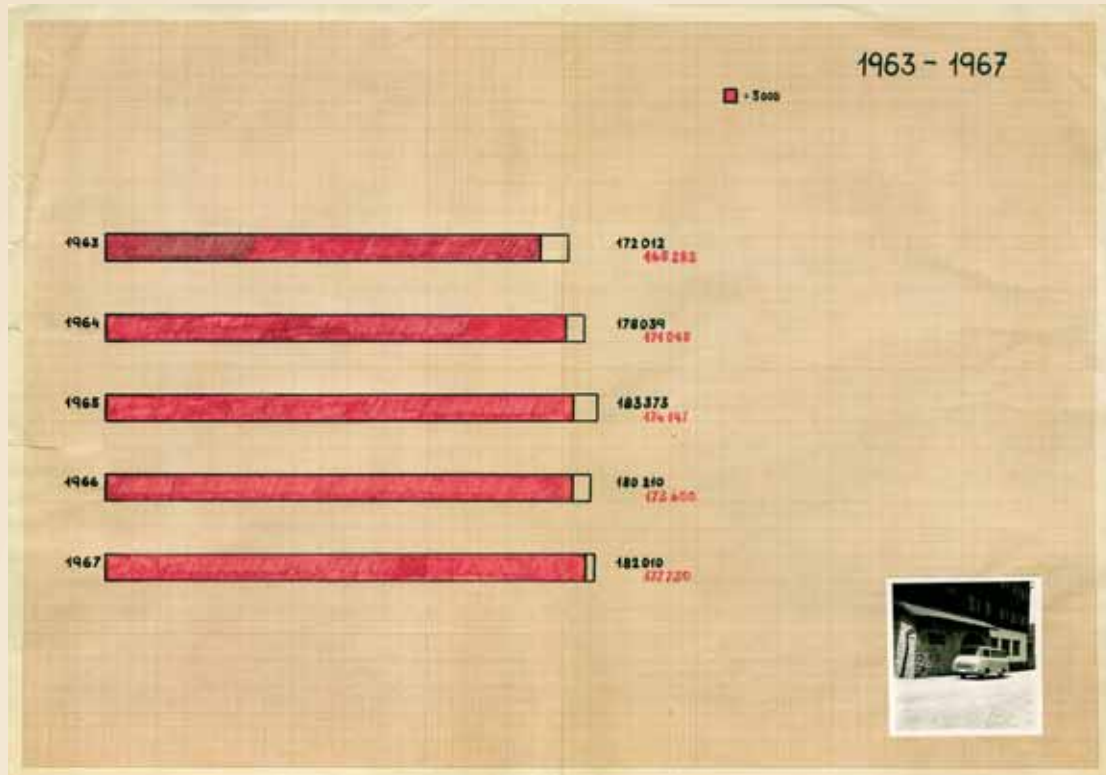

Statistika výjezdů a zásahů z let 1941 - 67

originály z archivu ZZS HMP

■ počet jízd □ počet zásahů

Mercedes Benz 409 „IRAKHORDO“

Období od roku 1989

Tatra 613 pro RVS

Toto období se vyznačuje některými nekoncepčními a ve světě se nevyskytujícími kroky. Na ZZS HMP byly navěšeny různé přívěsky, které byly po změně vedení organizace odstraněny.

V roce 1989 získala Záchraná služba Praha (dřívější název ZZS HMP) do své péče areál bývalého Státního ústavu národního zdraví na Malvazinkách (SANOPZ) a vznikla zde Nemocnice záchranné služby.

Za dobu své krátké existence prošla trnitou cestou vývoje a zapsala se do dějin pražského zdravotnictví. Byla pracovištěm, které se zaměřilo převážně na akutní medicínu a traumatologii. Proto zde také vznikl první centrální příjem (CP) v Praze. Byla první nemocnicí, která měla svou vlastní osvětlenou přistávací plochu pro vrtulník. Velmi často zdejší CP sloužil jako jediné místo v Praze, kde záchranná služba, a to i mimopražská (např. ZS Praha-západ) mohla bez konfliktů předat pacienta ze sanity na lůžko. Někteří pacienti zde dokonce pobývali i několik hodin až dní, než pro ně bylo nalezeno místo v jiném zdravotnickém zařízení v Praze, ale i mimo ni.

Budování nového gigantického monobloku ve Fakultní nemocnici Motol, dále otevření nedaleké, pro veřejnost již fungující moderní Nemocnice na Homolce, ale i chyby bývalého vedení ZZS HMP byly příčinou útlumu až zániku Nemocnice záchranné služby, která disponovala obrovským lidským potenciálem, ochotným dávat pacientům i kolektivu více než v jiných zdravotnických zařízeních v té době.

Mezi další neopomenutelné skutečnosti této nemocnice patřilo i vlastní oddělení soudního lékařství a klinické zázemí pro zaměstnance pracující ve výjezdových skupinách. Tato gloriola, která se táhne vývojem ZZS obecně, však ve své pravdivé skutečnosti nebyla naplněna. Pouze hrstka nadšenců pracujících v nemocnici sloužila i na vozech a také minimum lékařů RLP absolvovalo pár služeb měsíčně na CP. Ostatní středně zdravotnický personál z nemocnice na sanitních vozech nesloužil vůbec. Pouze několik členů výjezdových skupin

vykonávalo služby na odděleních nemocnice. Z toho vyplývá, že ani ve vlastním zdravotnickém zařízení nebylo tzv. klinické zázemí využíváno ke studijním účelům a k získávání zkušeností z práce u lůžka pro praxi v terénu.

Nemocnice definitivně zanikla po několikaletých peripetiích a útlumu činnosti koncem roku 1998. V důsledku změněných ekonomicko-právních podmínek a nové koncepce byl nevyužitý areál vrácen městu.

Oddělení soudního lékařství u ZZS HMP tak ukončilo svou činnost a přešlo do Fakultní nemocnice Bulovka. Další přívěsek, oddělení RIAPS (Regionální institut ambulanti a psychosociální služby), který také nemá u žádné zdravotnické záchranné služby na světě své místo, byl od ZZS HMP odloučen.

Během 9 let od roku 1989 pokračoval vývoj ZZS HMP v nastoupeném trendu. Postupně došlo k modernizaci vozového parku jak v oblasti sanitních vozů, tak v oblasti vozidel používaných pro dopravu lékaře v rámci RVS. V roce 1995 se ZZS HMP úspěšně prezentovala na mezinárodním záchrannářském veletrhu Interschutz v Hannoveru. V tomto období také vzniklo z rozhodnutí MZ ČR Územní středisko záchranné služby v Praze, které navzdory logickému vývoji PNP v hlavním městě a navzdory vysokým nákladům vytvořilo vlastní zdravotnické operační středisko a převzalo provoz LZS. Navzdory různým snahám nebyly naštěstí výhradní kompetence pro obsluhu tísňové linky 155 pražské záchranné služby nikdy odejmuty a její výsadní postavení i funkce v pražském záchranném bezpečnostním systému nebyly narušeny. Jasná koncepce činnosti ZZS HMP se vytrácela, náklady na provoz stoupaly.

V roce 1997 zaznamenala historie pražské záchranky další zásadní změnu. Na podnět nespokojených zaměstnanců proběhla řada kontrol ze strany zřizovatele - Magistrátu hl. m. Prahy. Zmíněné dílčí kontroly potvrdily výhrady zaměstnanců ke způsobu, jak je ZZS HMP řízena a jak hospodaří. Po provedeném hlubším auditu, který potvrdil již známé skutečnosti z předchozích kontrol, byl tehdejší ředitel MUDr. Jan Štěch odvolán na vlastní žádost.

Pro toto období je charakteristická ještě jedna významná událost. ZZS HMP zápasila o svou existenci. Její kompetence a postupně i materiální a personální vybavení měla v roce 1999 převzít jiná organizace - Ministerstvem zdravotnictví zřízené Územní středisko záchranné služby Praha, jejímž ředitelem byl v té době polistopadový ředitel ZZS HMP MUDr. Pavol Getlík. Za jeho působnosti utrpěla ZZS HMP ztráty jak v oblasti financí, tak i v oblasti vykonávaných činností.

Právě z těchto důvodů došlo na podzim roku 1998 ke kompletní výměně vedení záchranné služby. Nové vedení prosadilo zásadní vnitřní reorganizaci podloženou první jasnou koncepcí. Došlo k restrukturalizaci výjezdových stanovišť s cílem dosažení lepšího taktického rozložení výjezdových skupin a úspor finančních prostředků. Zrušila se tak stanoviště v již nevyhovujících objektech na Ohradě a Vltavské, ale i v ul. Dukelských hrdinů. Důvodem bylo nejen vysoké nájemné, ale i nevhodnost prostor z hlediska hygieny a provozu. Velkoobjemové sanitní vozy, které zaujímal již většinu vozového parku, do uvedených objektů nemohly ani zajíždět, a musely parkovat před nimi na ulici.

Postupné budování Jednotného bezpečnostního systému hl. m. Prahy od roku 1996 přispělo k rozvoji dispečinků všech složek. Tak jako Police ČR, Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy a Městská policie hl. m. Prahy, získala i ZZS HMP nové zdravotnické operační středisko, které nebylo bývalé vedení schopno ani po dvou letech zkoušení uvést do provozu. Nové vedení urychlilo jeho konečné zprovoznění.

Jaro roku 1999 tak představuje další mezník v historii ZZS HMP. Po několika desítkách let opustilo zdravotnické operační středisko budovu v ulici Dukelských hrdinů 21 a přestěhovalo se do nových prostor v Korunní ulici v Praze 10. Spolu se změnou adresy došlo ke zcela zásadním změnám v používaných technologiích. Nové zdravotnické operační středisko bylo vybaveno nejmodernější výpočetní i telekomunikační technikou, a může tak odpovídajícím způsobem řídit využívání sil a prostředků ZZS HMP na území hlavního města.

Nové zdravotnické operační středisko v Korunní ulici

Do té doby užívaný „lístkový systém“ byl nahrazen výpočetní technikou a softwarovým vybavením, které umožňuje plně digitalizovaný příjem a předání tísňových výzev výjezdovým skupinám.

O několik měsíců později se do nových prostor přestěhovalo i vedení ZZS HMP včetně administrativy. Po řadě let je tedy celý řídicí úsek - do té doby roztráštěný do řady lokalit v Praze - soustředěn na jednom místě.

V dalších letech došlo rovněž k modernizaci vybavení jednotlivých pracovišť. Postupně byla budována počítačová síť, která dnes propojuje převážnou většinu výjezdových stanovišť. Prostřednictvím této sítě jsou zaměstnancům zpřístupněny všechny potřebné informace týkající se organizace. Protože je kladen velký důraz zejména na další vzdělávání lékařů (nástavbová atestace z urgentní medicíny) a ostatních zdravotnických pracovníků, umožňuje vnitřní počítačová síť i připojení na internet, jehož cestou je zajištěn bezplatný přístup do mezinárodních lékařských knihoven.

Po několikaletém snažení došlo ke změně legislativy ve prospěch pražské záchranky, která se tak stala územním střediskem a byla jí vrácena LZS.

Tím se ZZS HMP opět stala plně funkčním, moderním komplexním záchranným systémem.

Za svou současnou úroveň vděčí ZZS HMP mnoha lidem, kteří se na zavádění nových progresivních postupů a technologií přímo či nepřímo podíleli. Za všechny jmenujme alespoň bývalé ředitele MUDr. Rudolfa Mikeše a MUDr. Bohumila Šefrnu. K vysoké odborné i organizační úrovni práce ZZS HMP výrazně přispěl i ředitel MUDr. František Ždichynec, který vedl záchrannou službu v 80. letech. Jeho činnost byla velmi mnohotvárná. Pomohl povznést pražskou záchranku na špičkovou evropskou úroveň, prosadil nákup prvních velkoprostorových sanitních vozů, zavedl setkávací systém a ve spolupráci s Ministerstvem vnitra zahájil provoz LZS. Právě z jeho iniciativy začala ZZS HMP provozovat vlastní nemocnici na Malvazinkách, což byl světový unikát. Nezanedbatelnou měrou se MUDr. Ždichynec podílel i na propagaci činnosti ZZS HMP. Právě za jeho éry vznikl televizní seriál Sanitka a filmový dokument ke 130. výročí vzniku organizace.

Z televizního seriálu „Sanitka“

Po listopadu 1989 byl MUDr. Ždichynec odvolán z funkce a zastupoval jej MUDr. Šefrna. Od 1. 11. 1990 byl na základě výsledku konkurzního řízení do funkce ředitele jmenován MUDr. Pavol Getlík.

V průběhu 90. let sledovala ZZS HMP nadále moderní medicínské trendy. Po organizační stránce však těžila převážně jen z dobře vybudovaného základu. Bylo možné zaznamenat některé negativní prvky vývoje, které se promítly až do dnešní doby. Záchranku postupně opustili někteří její zaměstnanci, kteří si odnesli i „know how“. Za tichého souhlasu tehdejšího ředitele postupně docházelo k přechodu některých činností z působnosti záchranky do působnosti takto vzniklých soukromých firem. Jednalo se o omezení převozové služby (dopravy raněných, nemocných a rodiček, dále jen „DRNR“), zrušení dopravy novorozenců s nízkou porodní hmotností, ale i omezení zdravotnických asistencí apod. Navzdory velkému rozvoji zahraniční turistiky docházelo bohužel i k postupnému útlumu repatriací pacientů ze zahraničí. Tyto změny spolu s živelným nákupem drahé, a mnohdy ne zcela využitelné techniky, s sebou přinesly také negativní finanční důsledky.

Stejně kriticky lze hodnotit postupné omezování až úplné uzavření provozu v nemocnici na Malvazinkách a ústup Ministerstvu zdravotnictví v prosazování vlastního územního střediska včetně odebrání LZS. Dokonce došlo i k odchodu řady lékařů, takže musel být omezován počet výjezdových stanovišť s lékařem, čímž se zhoršila dostupnost PNP v regionu.

Období od roku 1998

V listopadu roku 1998 byl na základě výběrového řízení, kterého se zúčastnilo 19 zájemců, jmenován Radou Zastupitelstva hl. m. Prahy do funkce ředitele ZZS HMP MUDr. Zdeněk Schwarz junior. Novému řediteli se podařilo v krátké době provést zásadní reorganizaci. ZZS HMP prošla od roku 1998 mnoha změnami, které při aplikaci nové koncepce a využití moderních technologií vedly k výraznému zlepšení dostupnosti, kvality i efektivity PNP v Praze.

Mezi nejdůležitější organizační změny patřila výměna některých vedoucích zaměstnanců, restrukturalizace rozmístění výjezdových stanovišť, obsazení výjezdových skupin odborně zdatným personálem, zrušení přidružených neefektivních činností, které přímo nesouvisely s činností ZZS HMP. Na druhé straně byla vybudována nová výjezdová stanoviště za výhodnějších podmínek a v lokalitách, které nebyly do té doby nijak vykryté a kde nebyla splněna dostupnost PNP do 15 min. Svou roli v úrovni poskytované PNP hraje také již několikrát zmíněné ZOS, které se podařilo zprovoznit během několika týdnů po nástupu MUDr. Schwarze do funkce ředitele. Zavedení kontrolních mechanismů a nových technologií vedlo k výrazným úsporám nákladů na provoz.

Jako jedna z prvních organizací svého druhu ZZS HMP v posledních letech soustavně a standardním způsobem sleduje a vyhodnocuje řadu kvalitativních parametrů činnosti a dbá o pravidelná školení zdravotnického personálu včetně týmového nácviku resuscitace na resuscitačních modelech. Lékaři úzce a aktivně spolupracují s Institutem postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, kde řada z nich přednáší. Rovněž předávají své zkušenosti z urgentní medicíny na všech domácích i některých významných zahraničních kongresech a odborných setkáních. ZZS HMP byla jako první organizací tohoto druhu udělena Českou lékařskou komorou akreditace pro vzdělávání v oboru urgentní medicína a medicína katastrof.

ZZS HMP chce i nadále pokračovat v nastoupené cestě, zlepšovat systém PNP v Praze a plnit všechny úkoly územního střediska záchranné služby v hlavním městě, k nimž patří i některé činnosti, o které během uplynulých let přišla. Je pochopitelné, že někteří lidé, zejména ti, kteří dnes podnikají v oblasti, kterou historicky zajišťovala a do budoucna opět hodlá zajišťovat ZZS HMP, uvedené změny nevidí rádi. V krátké době po nástupu MUDr. Schwarze do funkce se objevily různé snahy o diskreditaci jeho i celé ZZS HMP. Jedná se o ataky kritizující činnost po stránce hospodářské, ale i odborné. Lze předpokládat, že takové útoky budou pokračovat. Žádná z těchto snah však nemá vliv na kvalitu a efektivitu práce ZZS HMP ani na výjimečnost postavení ZZS HMP v systému přednemocniční neodkladné péče nejen v rámci ZBS HMP (IZS) a Středočeského kraje, ale v širším kontextu i v rámci celé České republiky. Čas a výsledky totiž dokazují pravý opak tvrzení nepřátel, a jen potvrzují úspěchy současného vedení.

Nové územně-správní uspořádání, kdy územní střediska zdravotnických záchranných služeb budou z Ministerstva zdravotnictví převedena pod krajské úřady, jen potvrzuje správnost originálního a v minulosti často negativně komentovaného řešení, které je na území Prahy praktikováno již mnoho desítek let, a to ponechání ZZS HMP jako územního střediska právě v působnosti hlavního města Prahy, a nikoliv Ministerstva zdravotnictví či kterékoliv jiné instituce. Právě tento způsob řízení a financování zaručuje nejen dostatek finančních prostředků na činnost a rozvoj, ale úzké sepětí ZZS HMP a regionu, ve kterém již 145 let úspěšně působí.

Přes všechny útoky a snahy o diskreditaci organizace se ZZS HMP stala vzorem pro ostatní oblasti a buduje své výsostné postavení v zajišťování a poskytování PNP v ČR. Proto je nelogické, že nový návrh zákona o zdravotnické záchranné službě je vytvářen bez účasti největší a nejstarší ZZS v ČR. Nelze se tedy divit, že obsahuje mnoho chyb a nedostatků, ale je z něho patrná snaha o zvrát nastavených kroků vývoje směrem zpět.

Činnost

Základním úkolem ZZS HMP je:

- ❖ přijímání tísňových výzev na lince 155, jejich vyhodnocování a předávání výjezdovým skupinám
- ❖ příjem tísňových výzev pomocí SMS - program pro neslyšící spoluobčany a občany s poruchou řeči
- ❖ poskytování PNP výjezdovými skupinami RLP a RZP
- ❖ provozování LZS
- ❖ koordinace činností PNP a DRNR na jejím spádovém území

Dalšími úkoly jsou:

- ❖ zajišťování sekundárních transportů (přeprava nemocných mezi zdravotnickými zařízeními)
- ❖ doprava raněných, nemocných a rodiček (neakutní transporty)
- ❖ přeprava nedonošených novorozenců

- ❖ přeprava v rámci transplantačního programu
- ❖ přeprava krve a krevních derivátů
- ❖ vzdělávání zaměstnanců pracujících v oboru PNP, občanů i členů ostatních složek IZS v první pomoci
- ❖ zdravotnické zajištění společenských, kulturních a sportovních akcí
- ❖ monitorování akutních lůžek ve zdravotnických zařízeních hl. m. Prahy
- ❖ výkon činnosti územního střediska pro Prahu (pro Středočeský kraj do konce roku 2002)
- ❖ výzkumná a vývojová činnost v oblasti PNP

Příjem tísňových výzev probíhá nepřetržitě na tísňové lince 155 na 8 pracovištích ZOS. Tísňové výzvy mohou být předávány také přímými spoji mezi zdravotnickými operačními středisky jednotlivých tísňových složek ZBS HMP (IZS), zejména Hasičského záchranného sboru hl. m. Prahy, Policie ČR a Městské policie hl. m. Prahy, ale i dispečinku Dopravního podniku hl. m. Prahy a metra. Veškerá hlášení a informace jsou zaznamenávány do počítačového systému a mohou být kdykoliv použity pro další zpracování (kontrola, analýza, statistiky).

Přijetí, vyhodnocení a předání výzvy elektronickou cestou (pagingovým systémem) výjezdové skupině trvá zpravidla okolo 1 minuty. Přijetí výzvy potvrzuje výjezdová skupina radiostanicí ve voze, v němž vyjíždí k případům. Ve směně je trvale celkem 24 - 26 výjezdových skupin, z toho 8 výjezdových skupin RLP, jedna posádka LZS, která je k dispozici i pro Středočeský kraj a mimo denní dobu i pro celé Čechy, a 15 - 17 výjezdových skupin RZP rozmístěných na 19 výjezdových stanovištích rovnoměrně rozložených po celém území hlavního města tak, aby byla zajištěna dostupnost do 15 minut a aby tato stanoviště byla vzájemně zastupitelná. Skupinami RZP je realizováno cca 70 % z celkového počtu výzev. V každé výjezdové skupině RZP je vždy přítomen kvalifikovaný středně zdravotnický pracovník - zdravotní sestra nebo zdravotnický záchranář (obdobu zahraničních paramediků). Výjezdová stanoviště slouží jako technické a sociální zázemí výjezdových skupin, které se střídají po 12 hodinách. Převážnou část pracovní směny se však výjezdové skupiny pohybují v ulicích města.

Naprostá většina zásahů lékařů probíhá v setkávacím systému (RVS). Jedná se o systém, kdy na místo vyjíždí jako první lékař v osobním voze a k němu dojíždí velký sanitní vůz. Pokud zdravotní stav pacienta nevyžaduje další péči lékaře, je pacient z místa prvotního zásahu transportován sanitním vozem do nemocnice, nebo ponechán na místě, a lékař je ihned k dispozici pro další zásah. Lékař tak pracuje s více výjezdovými skupinami. Výjezdová skupina RZP naopak pracuje samostatně u případů, které nevyžadují přítomnost lékaře.

Stanoviště LZS je umístěno na starém letišti Ruzyně. Zde je sídlo Letecké služby Policie ČR, která vrtulník pražské LZS provozuje. Také pro činnost LZS platí dostupnost do 15 minut. Pouze některé okrajové části Středočeského kraje jsou dostupné až do 20 minut, ale jednotlivá střediska LZS v ČR se vzájemně překrývají a tísňové výzvy v příhraničních oblastech si sousední zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) včetně LZS vždy navzájem předávají podle aktuální situace a dostupnosti. Nutno zdůraznit, že dostupnost PNP je zajišťována sítí pozemních zdravotnických záchranných služeb a LZS je pouze jejich doplňkem.

Kromě tísňových výzev zajišťuje ZZS HMP i zdravotní transporty DRNR, asistence, repatriace a zdarma některé činnosti pro potřeby hl. m. Prahy, mezi něž patří zdravotnické zajištění významných kulturních a společenských akcí, ale i demonstrací či podobných akcí, které se soustřeďují do Prahy.

Posádky DRNR jsou dvoučlenné, aby mohly zvládnout i zdravotní transporty imobilních pacientů. Tento fakt je velmi důležitý. Průzkumem a osobními pohovory se zkušenými pracovníky DRNR bylo zjištěno, že zdravotnická zařízení objednávají u naší organizace - vědoma si toho, že pacienty neodmítáme - méně lukrativní převozy imobilních pacientů, kde je vždy potřeba obou členů posádky a realizace transportu trvá déle.

Soukromí dopravci si pak díky kontaktům ve zdravotnických zařízeních a dalším vazbám zabezpečují převážně mobilní pacienty. Mají více jednočlenných posádek a provádějí sdružování „lehčích“ pacientů, čímž mají mnohem nižší náklady. U „těžkých“ pacientů toto není možné.

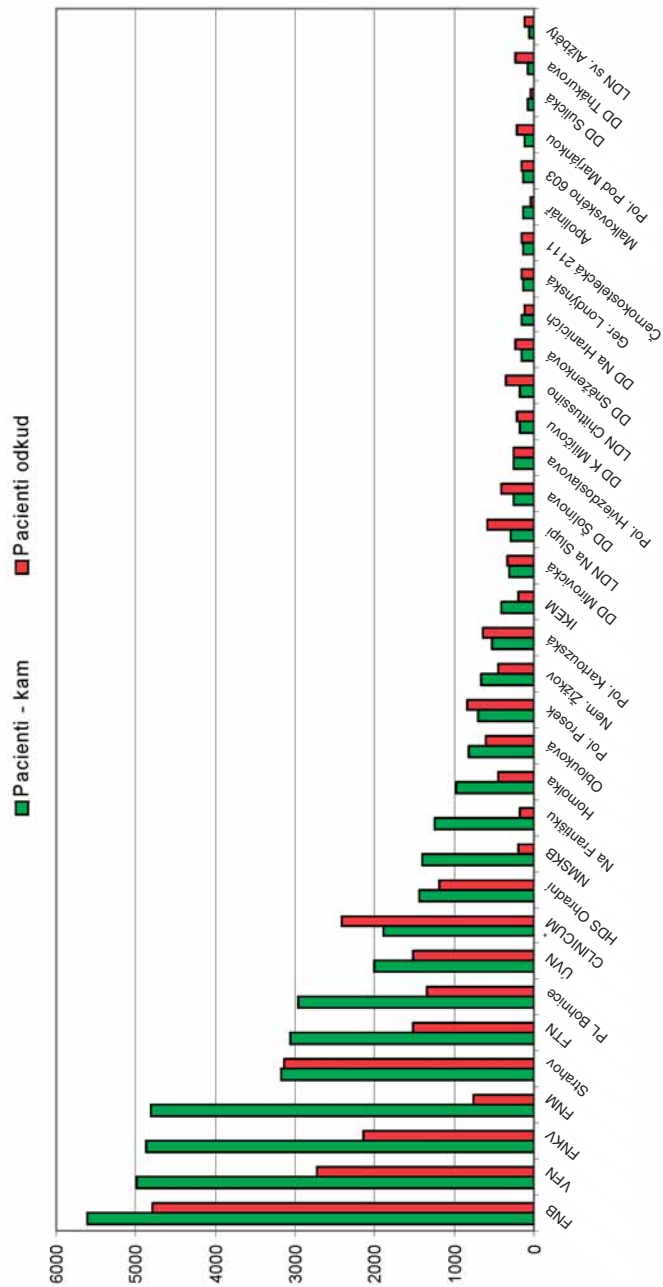
Zdravotní pojišťovny hradí v DRNR ujeté kilometry, nikoliv dobu, která je k vykonání transportu potřebná. I toto se promítá do hospodářského výsledku. Mobilní pacienti jsou přepraveni dříve než imobilní. Čím více přeprav, tím větší zisky. Z toho vyplývá i rozdíl v nákladech na provoz. Pokud má organizace jednočlenné posádky, které převážejí více mobilních pacientů za kratší dobu, pak má logicky i nižší náklady. Nejde však o konkurenci a lepší hospodaření, ale o prostou vypočítavost soukromníka na úkor městského rozpočtu a na úkor pacientů.

Analýza práce DRNR vztažená k jednotlivým zdravotnickým zařízením přinesla zajímavé výsledky. Nejvíce využívá našich služeb Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Fakultní nemocnice Bulovka, Nemocnice Milosrdných sester sv. Karla Boromejského (dialýzy), Psychiatrická léčebna Bohnice a Clinicum, a.s., kde byla dopravní zdravotní služba zrušena. Ostatní zdravotnická zařízení tak využívají služeb soukromých přeprávců, nebo provozují vlastní autodopravu.

Další zajímavostí je skutečnost, že pacienti jsou do zdravotnických zařízení převáženi našimi přepravními kapacitami DRNR, ale zpět jsou tito pacienti rozvázeni ve většině případů soukromými firmami. To potvrzuje naše zkušenosti, že personál zdravotnických zařízení kontaktuje a objednává transporty DRNR nejvíce u soukromých firem. U ostatních transportů, které objednávají u ZZS HMP, se jedná již o převozy nějakým způsobem komplikované, např. imobilní pacienty apod. Zde je nutné zdůraznit i další negativní skutečnost, a to, že soukromé firmy fungují převážně v pracovní době. V mimopracovní době, tj. v noci, o sobotách, nedělích a svátcích, zajišťují transporty DRNR téměř výhradně naše posádky.

Statistika převozů DRNR

Počty pacientů přepravených do a odvezených ze ZZ v režimu DRNR (2001)

Nutno připomenout i další důležitá specifika hlavního města, která významně ovlivňují činnost naší organizace. Sem patří např. umístění sídla prezidenta republiky a vlády, zastupitelských úřadů, metro, významné křižovatky hromadné dopravy, mezinárodní letiště, ale i světově významný objekt - Radio Free Europe, které je nyní středem zájmu jako jeden z možných cílů teroristického útoku. Dalším významným prvkem, který ovlivňuje činnost ZZS HMP stejně jako chod hlavního města, je hustá doprava, která je již na hranici únosnosti a před kolapsem. Dále to je velký turistický ruch a sídla hromadných sdělovacích prostředků. Jsme tak pod mnohem větší kontrolou médií než ostatní ZZS v ČR a zdravotnická zařízení obecně.

Statistické ukazatele

Organizace v současnosti zaměstnává cca 480 zaměstnanců. Přijme přibližně 6 000 a odesílá cca 4 000 písemností ročně. Ve svém vozovém parku má 129 vozidel, z čehož je 99 vozů sanitních. Zbývajících 30 vozů jsou vozy technologické a referentské. ZZS HMP využívá 19 pronajatých objektů pro výjezdová stanoviště a jedno je umístěno v objektu zřizovatele. Z tohoto počtu se ve 4 případech jedná o hasičské stanice. LZS je umístěna v objektu Policie ČR na letišti Ruzyně. Ředitelství, administrativa, ZOS a jedno stanoviště se základnou DRNR jsou umístěny v objektu Správy služeb Městské policie hl. m. Prahy.

Dotace od zřizovatele na rok 2001 činila cca 158 mil. Kč. Vlastní výnosy organizace za rok 2001 činily cca 81 mil. Kč, celkové náklady organizace byly cca 237 mil. Kč, z toho bylo kryto příjmy od zdravotních pojišťoven cca 71 mil. Kč za provedené výkony. V období leden až září 2002 činila dotace od zřizovatele cca 127 mil. Kč, náklady organizace byly cca 183 mil. Kč, vlastní výnosy 59 mil. Kč, z toho výnosy od zdravotních pojišťoven činily cca 51 mil. Kč.

Ročně ZOS vyhodnotí cca 367 000 telefonických volání, to znamená, že za 24 h ZOS obsluží až 850 tísňových volání na lince 155 a až cca 1 500 dalších hovorů na ostatních linkách denně. ZZS HMP zasahuje ročně u cca 89 000 akutních případů (2/3 RZP, 1/3 RLP nebo RVS). Vrtulník startuje ročně k cca 600 zásahům. K tomu ještě ZZS HMP vykoná cca 60 000 přeprav DRNR. Výjezdové skupiny pak denně řeší průměrně 250 - 350 naléhavých případů a dalších cca 250 neakutních zdravotních transportů prováděných vozy DRNR. Je možné zaznamenat i stoupající trend asistencí, repatriací (oproti roku 1998 a 1999). V současné době je také pravidlem, že počet pochval převažuje nad stížnostmi, které jsou ve většině případů neoprávněné. K 30. 10. 2002 je od počátku roku evidováno 50 pochval a jen 3 oprávněné stížnosti.

Naší organizaci je často vytýkáno, že hospodaří s podstatně vyššími finančními prostředky ve srovnání s ostatními územními středisky (které zřizuje Ministerstvo zdravotnictví). Pro korektní srovnávací analýzu však nejsou z těchto středisek k dispozici odpovídající podklady, které by to potvrdily. Faktem ale zůstává, že roční objem práce ZZS HMP výrazně převyšuje součet počtu případů všech ostatních ÚSZS v republice. Nutno připomenout, že většina územních středisek ani neřeší všechny tísňové výzvy ve svém spádovém území vlastními výjezdovými skupinami jako ZZS HMP, ale předává je k realizaci okresním střediskům ZZS, která jsou doposud financována okresními úřady. Z toho vyplývá, že by propagátoři těchto teorií měli k objektivnímu hodnocení připočítat náklady okresních středisek. V tom případě bychom ale dospěli k závěrům, že náklady v jiných oblastech jsou vyšší než v hlavním městě v Praze.

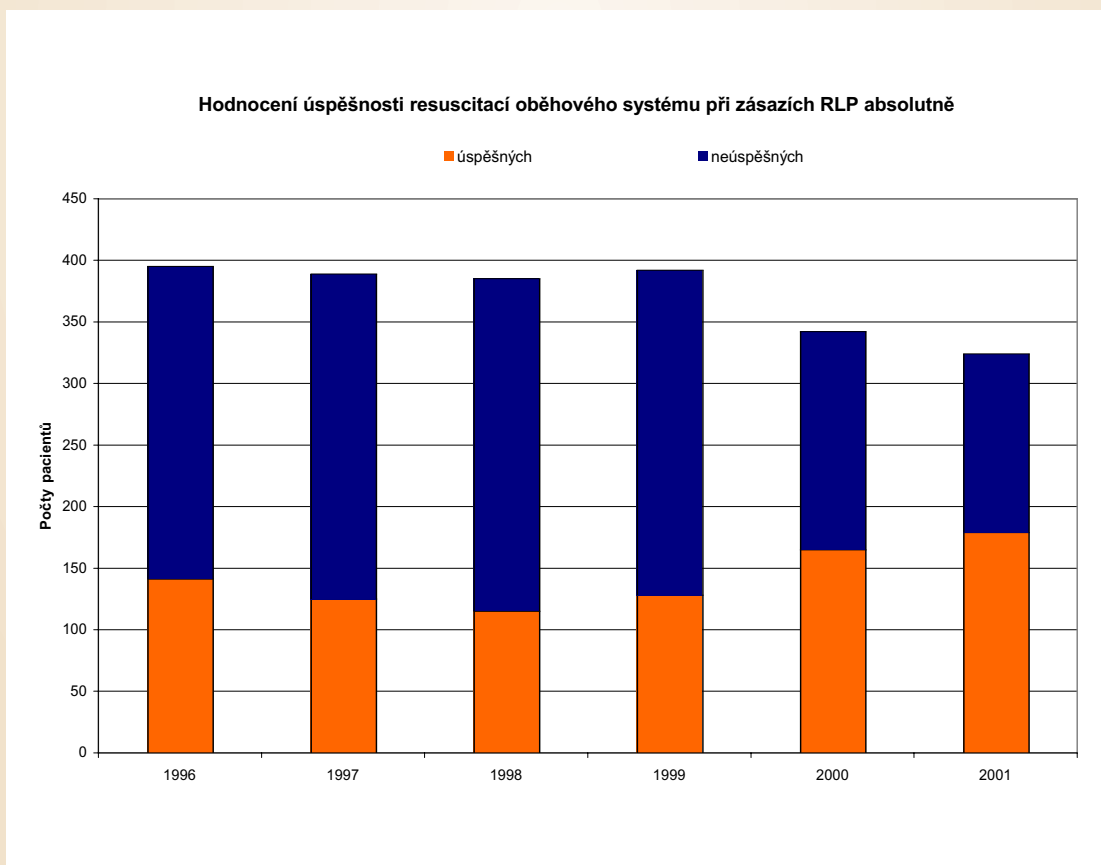

Hospodaření s finančními prostředky je jistě velmi důležitým kritériem. Z pohledu pacientů jsou však jiná kritéria ještě důležitější. Mezi tato kritéria výsledků práce ZZS HMP nepochybně patří doba zpracování, předání a realizace tísňové výzvy (čas od chvíle, kdy volající zavolá na tísňovou linku, do okamžiku, kdy výjezdová skupina vyjíždí na místo události), průměrné dojezdové časy výjezdových skupin (čas od výzvy do příjezdu na místo), celková dostupnost PNP v regionu a efektivita zásahu. To platí zejména v případě kardio-pulmo-cerebrální resuscitace (dále jen „KPCR“) - viz níže. Sledování a veřejná prezentace těchto důležitých parametrů je pro ZZS HMP pod novým vedením už samozřejmostí.

Úspěšnost KPCR u ZZS HMP posuzujeme a hodnotíme takto

Za resuscitované pacienty, tedy přesněji za ty, kteří podstoupili KPCR, byli považováni všichni pacienti postižení náhlou zástavou oběhu. Další rozdělení pacientů bylo provedeno na základě údaje, zda byli dovezeni do zdravotnického zařízení živí, nebo KPCR byla ukončena v terénu jako neúspěšná, s prohlášením pacienta za mrtvého. Z dostupných kritérií pro hodnocení úspěšnosti KPCR jsou tato data nejpřesnější.

Procento pacientů předaných k definitivnímu ošetření do zdravotnických zařízení po úspěšné KPCR provedené na místě vzniku náhlé zástavy oběhu je v Praze vysoké (30 %) a snese srovnání s jinými vyspělými systémy poskytování PNP ve světě.

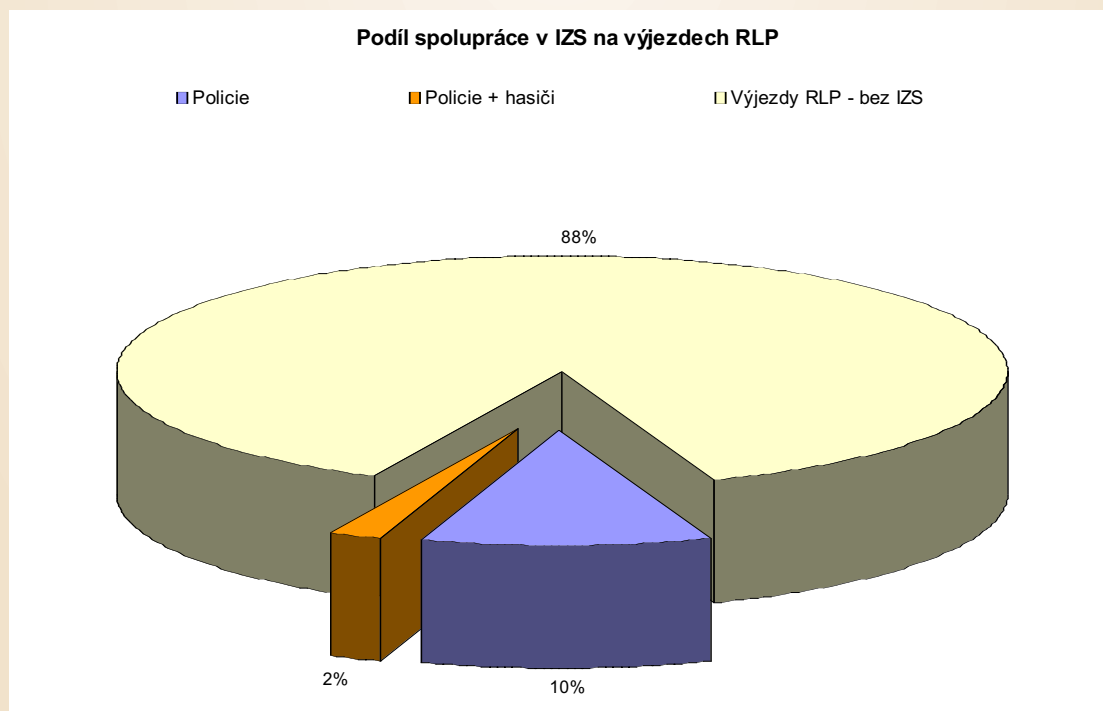

Z uvedeného je zřejmé, že ZZS HMP patří mezi špičková pracoviště v oboru PNP. To je možné doložit i dalšími statistickými ukazateli z poslední doby. Více než 90 % volání na linku 155 je vyřizováno do 10 sekund. Průměrná doba zpracování tísňové výzvy je do 1 minuty. Průměrná doba předání a realizace je u RZP do 1,5 minuty a pod 30 vteřin u RLP. Průměrná dojezdová doba výjezdových skupin je do 8 minut od přijetí tísňové výzvy. U nejzávažnějších výzev je průměr ještě o několik desítek sekund kratší. Ve více než 97 % případů je posádka na místě události do 15 minut. Ve zbývajících 3 % případů se zpravidla jedná o zásahy, které snesou odklad (např. ohledání nalezených těl zemřelých delší dobu, násilné trestné činy - vraždy a sebevraždy, asistence u řešení falešných hlášení bomb apod.). Případy obtížné dostupnosti, a to převážně v okrajových částech území, při kalamitních situacích (náledí, sníh, dopravní zácpy) a zcela výjimečně i v situaci, kdy z důvodu vyčerpání volných kapacit v místě události zasahuje výjezdová skupina ze vzdálenějšího stanoviště, jsou vzácné.

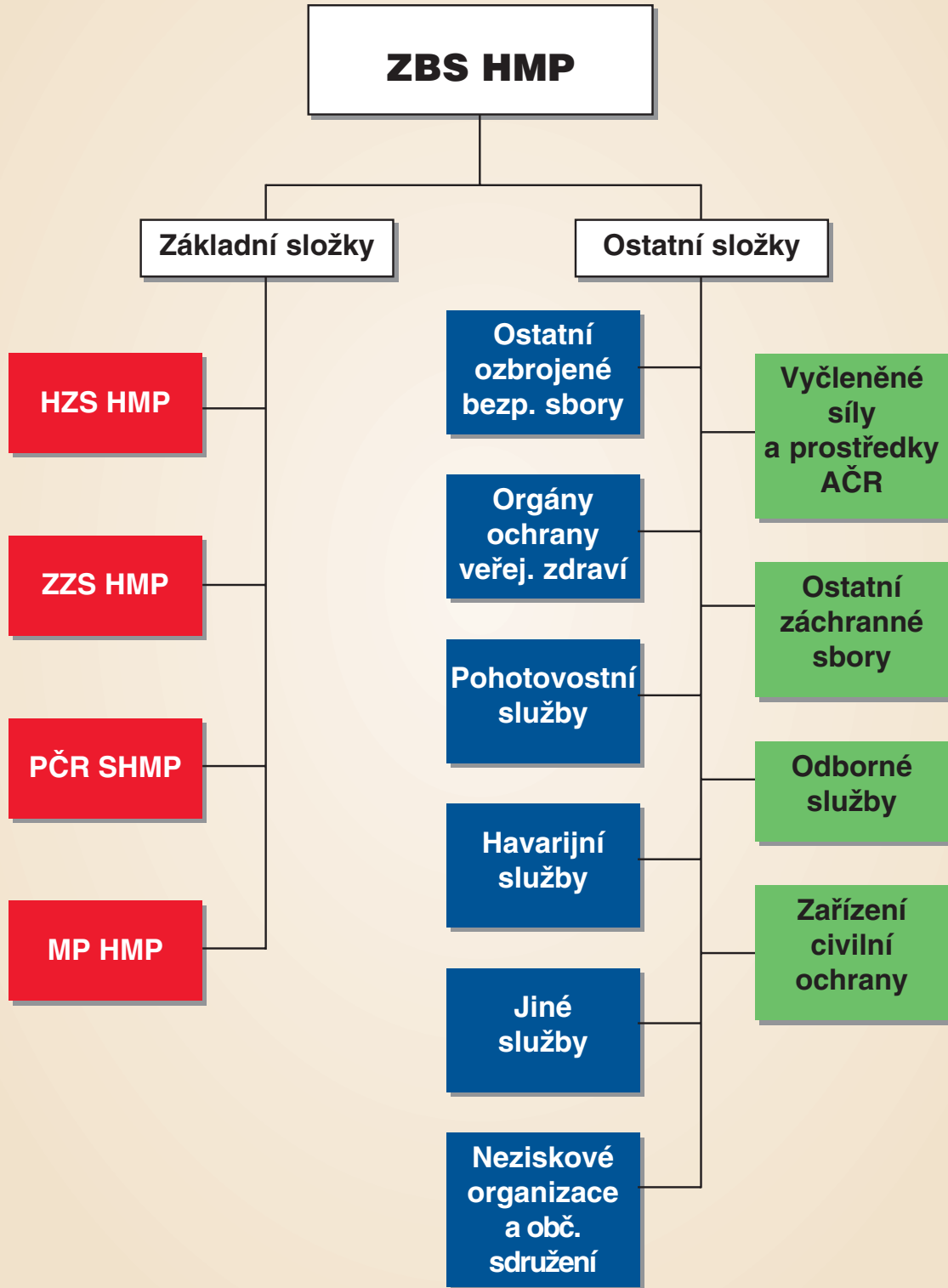
Integrovaný záchranný systém

ZZS HMP je součástí ZBS HMP (IZS) společně s dalšími základními a ostatními složkami. S dalšími složkami ZBS však spolupracujeme pouze jen ve 12 % všech našich výjezdů. V necelých 90 % vykonáváme svou činnost zcela samostatně. I z tohoto pohledu je zřejmé, že se v případě PNP jedná o práci odbornou a vysoce specializovanou.

Zde je také nutné zdůraznit, že ZZS je zdravotnické zařízení, které plní úkoly převážně medicínského charakteru. Jedná se o péči o nemocné, jejichž zdravotní stav vyžaduje akutní zásah a okamžitou léčbu. Pro upřesnění charakteru činností je nutné uvést další fakt, že úrazy tvoří jen 21 % všech výjezdů, z nichž méně než polovina jsou dopravní nehody. Z toho vyplývá náš oprávněný negativní postoj k začlenění ZZS pod hasičský záchranný sbor, jak bylo v ČR záměrem, a to podle amerického a německého modelu.

Struktura ZBS (IZS) HMP

Porovnání let

1998 a 2002

Z důvodu nedostupnosti informací z období socialismu a v porevolučním období od roku 1989 do roku 1998 (nedostatečný archiv ZZS HMP, zmizení a rozkradení dokumentů bývalými zaměstnanci) uvádím pro zhodnocení vývoje za poslední roky následující informace.

Situace v roce 1998 (při mém nástupu do funkce)

- ❖ koncepce **neexistovala**
- ❖ roční rozpočet - 215 mil. Kč se **ztrátou 18 mil. Kč** (60 mil. Kč bylo kryto z vlastních zdrojů, 137 mil. Kč z dotací zřizovatele)
- ❖ počet zaměstnanců - **476**
- ❖ průměrný plat - **14 383 Kč**
- ❖ počet výjezdových skupin RLP - **7**
- ❖ počet výjezdových skupin RZP - **17**
- ❖ počet všech vozidel - **165**
- ❖ počet sanitních vozidel - **135**
- ❖ pracoviště - staré ZOS umístěné v Holešovicích bez počítačového systému s lístkovým způsobem, 16 výjezdových stanovišť RLP a RZP, základna DRNR v nevyhovujících garážích na Vltavské, opuštěný a zdevastovaný areál bývalé Nemocnice neodkladné péče na Malvazinkách s nově budovaným oddělením soudního lékařství, Regionální institut ambulanci a psychosociální služby (RIAPS) umístěný na Praze 3 v předimenzovaných prostorách s neprůhledným provozem, spojové oddělení umístěné v soukromém bytě na ulici Korunovační mimo ZOS, provozování nekoncepční ústavní pohotovosti ve Fakultní nemocnici Motol
- ❖ dostupnost PNP - průměrná dojezdová doba **nebyla vůbec sledována** (odhadujeme na cca 10 min.)
- ❖ dojezdová doba nad 15 min. **nebyla sledována** (odhadujeme na víc než 12 - 15 % všech výjezdů)
- ❖ kontrolní mechanismy nefungovaly - prokázáno opakovaným auditem
- ❖ počty tísňových volání na ZOS **nebyly sledovány**, evidence pouze v lístkové podobě
- ❖ počty ošetřených pacientů - **59 292 za rok**
- ❖ analýzy a statistiky provozu **nebyly**, až na ojedinělé případy, **prováděny**
- ❖ neexistovala stabilizace zaměstnanců
- ❖ **velká fluktuace** zaměstnanců - 133 nástupů, 146 výstupů za rok
- ❖ nevyřešená situace s naplněním vyhlášky MZ ČR č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě, v platném znění
- ❖ existovalo **duplicitní** Územní středisko záchranné služby v Praze zřizované Ministerstvem zdravotnictví, které zajišťovalo pouze LZS, a neplnilo své vyhláškou dané povinnosti - nevyjasněné kompetence vůči naší organizaci, přijímalo pouze tísňová volání z mobilních telefonů ve Středočeském kraji

- ❖ nově vybudované, ale stále nefungující ZOS na Korunní ul. (nefunkční software) se 2 roky nedařilo zprovoznit a technologie zastarávaly
- ❖ výpočetní technika byla využívána jen sporadicky
- ❖ internet a intranet **nebyly** k dispozici
- ❖ starý organizační řád **neodpovídal** skutečnosti
- ❖ vnitřní předpisy **neodpovídaly** požadavkům provozu
- ❖ **neexistoval** hygienický a protiepidemický režim (který by se týkal zejména infekčního odpadu)
- ❖ organizace měla **zastaralý a nevyhovující** traumatologický plán
- ❖ **nedostatky** v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci
- ❖ **neexistovala** přesná evidence spotřeby pohonných hmot, které byly nadužívány
- ❖ časté a zbytečné zahraniční cesty vedoucích zaměstnanců organizace
- ❖ ekonomicky výhodné činnosti organizace téměř nevykonávala
- ❖ vzdělávání zaměstnanců probíhalo převážně samostudiem
- ❖ úhrada výkonů zdravotními pojišťovnami měla nedostatky, nepokrývala plně náklady (výkony RZP nebyly hrazeny) a paušální platba byla podhodnocena
- ❖ úhrada za provedené výkony pro nepojištěné pacienty a cizince stagnovala - narůstal dluh, výběry peněz od cizinců byly **nedostatečné a neprůhledné**
- ❖ pracovní morálka vykazovala řadu nedostatků (krádeže, nehospodárnost, nekontrolovatelnost, svévolný pohyb výjezdových skupin)
- ❖ spotřeba léků a zdravotnického materiálu v celkové výši **6,5 mil. Kč** za rok probíhala bez kontroly (propad cca **1 mil. Kč ročně**)
- ❖ existovala řada pohledávek, které nebyly vymáhány (celková pohledávka organizace činila už **9,3 mil. Kč**)
- ❖ závodní lékařská péče vč. preventivního očkování byla neúplná a nedostatečná
- ❖ na úseku DRNR převažovaly **zastaralé a nevyhovující** sanitní vozy typu Škoda 1203, z nichž některé byly dokonce již **nepojízdné**
- ❖ zázemí posádek v objektu Vltavská bylo v rozporu s hygienickými předpisy a kapacitně **nevyhovovalo**, navíc nebylo použitelné pro velké sanitní vozy, takže dolní patra byla nevyužita
- ❖ osobní ochranné pracovní prostředky byly **nedostačující** a členové výjezdových skupin nebyli odlišeni od zaměstnanců jiných firem (zaměstnanců komunikací, kanalizací, dopravních podniků, ale i soukromých přepravců)
- ❖ nákup drahé techniky (vozidel a přístrojů) ze zahraničí probíhal chaoticky a ve většině případů bez výběrových řízení a veřejných obchodních soutěží (tedy nikoliv podle zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek)
- ❖ zdravotnická dokumentace nevyhovovala a vykazovala řadu nedostatků

- ❖ archiv byl nefunkční (ztráta a znehodnocení některých dokumentů vč. zdravotnické dokumentace)

Situace v roce 2002

- ❖ koncepce ZZS HMP **byla schválena** Bezpečnostním výborem a Zdravotním výborem Rady Zastupitelstva hl. m. Prahy a poté i Zastupitelstvem hl. m. Prahy
- ❖ rozpočet - 239 mil. Kč (organizace **nebyla za poslední 3 roky nikdy ve ztrátě**, 81 mil. Kč bylo v roce 2001 kryto z vlastních zdrojů, větší část z dotace zřizovatele)
- ❖ přestože v roce 1998 byla hospodářským výsledkem organizace ztráta ve výši 18 mil. Kč, v roce 1999 již ZZS HMP dosáhla **zisku 1,8 mil. Kč**, v roce 2000 zisku **0,8 mil. Kč** a v roce 2001 činil zisk **1,6 mil. Kč**
- ❖ počet zaměstnanců v roce 2001 - 440, k 30. 9. 2002 - **481**
- ❖ průměrný plat v roce 2001 - 20 288 Kč, v roce 2002 - **21 801 Kč**
- ❖ počet všech vozidel - **129**
- ❖ počet sanitních vozidel - **99**
- ❖ počet výjezdových stanovišť - **20** - jsou organizačně začleněna do 7 oblastí
- ❖ dojezdová doba je nyní průměrně **7,9 minuty** a každé čtvrtletí se mírně zkracuje, u RLP je těsně nad hranicí **7 minut**
- ❖ množství dojezdů nad 15 minut je nyní pouze **u 3 % výjezdů** a i tento ukazatel se daří stále snižovat
- ❖ počet telefonátů na tísňovou linku 155 za rok 2001 - cca **267 000**
- ❖ celkový počet ošetřených pacientů za rok 2001 - cca **129 320** (RLP, RZP, DRNR)
- ❖ efektivita provozu:
 - počet výjezdů uskutečněných na základě volání na tísňovou linku stoupl za 3 roky o cca **53 %** (tj. z cca 59 000 v roce 1998 na 90 000 za rok 2001)
 - množství najetých kilometrů kleslo celkem o cca **8 %** (tj. z 2 900 tis. v roce 1998 na 2 680 tis. km za rok 2001), přestože počet výjezdů výrazně vzrostl
 - spotřeba PHM klesla cca o **25 %** (tj. z 518 tis. v roce 1998 na 375 tis. litrů za rok 2001), také i přes nárůst počtu výjezdů
- ❖ došlo k snížení provozních nákladů - (přemístěním výjezdových stanovišť klesly náklady o cca **5 mil. Kč** a spotřeba léků i zdravotnického materiálu klesla o 0,5 mil. Kč, přestože ceny léků a zdravotnického materiálu neustále vstoupají)
- ❖ fluktuace zaměstnanců neustále **klesá** - 108 nástupů a 75 výstupů v letošním roce
- ❖ **organizace je územním střediskem** záchranné služby pro Prahu a na přechodné období i pro Středočeský kraj
- ❖ ZZS HMP **provozuje LZS** ve spolupráci s Leteckou službou Policie ČR

- ❖ ZZS HMP je největší zdravotnickou záchrannou službou v ČR s největším počtem tísňových volání a výjezdů
- ❖ ZOS patří mezi nejmodernější a největší operační střediska ZZS v ČR
- ❖ organizace je akreditovaným pracovištěm České lékařské komory pro obor urgentní medicína a medicína katastrof
- ❖ pravidelně jsou zřizovateli předkládány podrobné čtvrtletní a roční zprávy o činnosti
- ❖ všechny oblasti jsou propojeny intranetem a připojeny na internet
- ❖ prostřednictvím internetu je zajištěn bezplatný přístup do mezinárodních knihoven, zaměstnanci tak mají přístup k vzdělávacím programům a do odborných knihoven v zahraničí (Velká Británie a USA)
- ❖ organizační řád a veškerá interní akta řízení existují a podle požadavku provozu jsou aktualizována a doplňována
- ❖ výjezdové skupiny jsou vybaveny novými osobními ochrannými pracovními prostředky (zásahová obuv, přilby, reflexní pláště, nové barevné provedení oděvů odlišné od oděvů ostatních firem, ochranné brýle a rukavice)
- ❖ všichni zaměstnanci jsou vybaveni ochrannými obličejovými maskami s nejnovějšími víceučelovými filtry proti případnému zamoření toxickými plyny
- ❖ výběrová řízení - za 3 roky proběhlo 72 veřejných zakázek podle zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění
- ❖ 14 lékařů z 39 má nástavbovou atestaci z nového oboru urgentní medicína a medicína katastrof, další lékaři jsou v přípravě
- ❖ spolupráce s Institutem postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví - školení lékařů na základě smlouvy, naši lékaři přednášejí na katedře urgentní medicíny a medicíny katastrof
- ❖ odborná činnost - lékaři přednášejí doma i v zahraničí (Japonsko, Itálie, USA)
- ❖ všechny výjezdové skupiny jsou obsazeny kvalifikovaným zdravotnickým personálem (RLP - lékař, RZP - SZP)
- ❖ byla vytvořena funkce primáře, který dbá na odbornost a kvalitu poskytované péče
- ❖ **probíhají pravidelná školení všech členů výjezdových skupin** s nácvikem KPCR
- ❖ školicí středisko zajišťuje pro všechny zájemce vzdělávání v poskytování první pomoci (řidiče sanitních vozů, recepční hotelů, letecký personál, pracovníky zahraničních firem, bankovních ústavů, ostatní složky IZS)
- ❖ **závodní preventivní péče** zaměstnanců je zajištěna na Klinice pracovního lékařství ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady
- ❖ probíhá **očkování** proti meningitidě, hepatitidě i chřipce a bylo jednáno o preventivních opatřeních TBC
- ❖ zdravotnická dokumentace splňuje veškeré požadavky
- ❖ GPS monitoruje pohyb vozidel a spotřebu pohonných hmot

- ❖ úsek DRNR byl umístěn do nových prostor, čímž bylo zlepšeno zázemí posádek, a rovněž byl vybaven **novými sanitními vozy**, které plně nahradily staré Š 1203
- ❖ Státní zdravotní ústav vypracoval studii vlivu práce na zdravotní stav zaměstnanců, která zjistila pouze vliv stresu u operátorek ZOS
- ❖ veškeré nutné dokumenty jsou archivovány v novém archivu
- ❖ v několika oblastech činnosti je ZZS HMP vnímána jako standard, kterým se řídí jiné ZZS (parere - zdravotnická dokumentace, uniformy, vybavení)
- ❖ **spolupráce se** zdravotnickými zařízeními při předávání pacientů se výrazně **zlepšila** (přetrvávají jen ojedinělé problémy)
- ❖ plně funkční on-line evidence obsaditelnosti akutních lůžek v Praze
- ❖ vozový park je neustále obměňován podle požadavků provozu
- ❖ tísňové výzvy přijímá ZOS ZZS HMP, jako jediná složka v ČR, formou SMS zpráv pro potřeby občanů s vadami sluchu a řeči
- ❖ navázání kontaktů a zahájení úzké spolupráce se ZZS města Vídně a Edinburgu
- ❖ pravidelná účast výjezdových skupin ZZS HMP v soutěži Rallye Rejvíz a umístování na předních místech
- ❖ zavedení kamerového systému na výjezdových stanovištích z důvodu bezpečnosti a kontroly případných vandalů
- ❖ zdravotnické operační středisko:
 - přísná bezpečnostní opatření
 - velkoplošné obrazovky (GPS)
 - zdroj elektrické energie trojnásobně zabezpečen
- ❖ neustálá aktualizace traumatologického plánu

Úkoly pro příští období

- ❖ změna systému lékařské služby první pomoci (návrh koncepce byl v roce 1999 odmítnut, dnes přicházejí znovu na program v něm obsažené návrhy)
- ❖ naplnění stavu lékařů (v celé ČR je chronický nedostatek kvalifikovaných lékařů ochotných pracovat na ZZS)
- ❖ naplnění úkolů územního střediska v plném rozsahu (opětne provozování činností, které převzaly v 90. letech soukromé firmy) a které mají být provozovány územními středisky záchranných služeb
- ❖ zajištění úhrady od zdravotních pojišťoven tak, aby odpovídala skutečnosti (zejména plná úhrada setkávacího systému)
- ❖ prosazování zákona o ZZS, který výrazně chybí jako jediné složce IZS

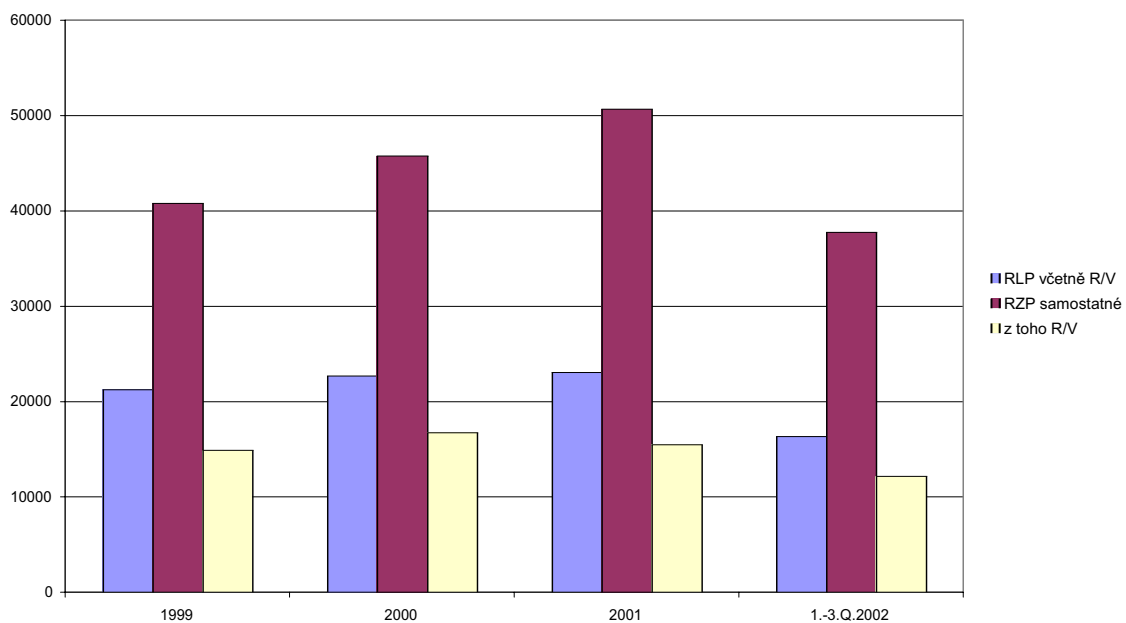
Statistické ukazatele

grafy

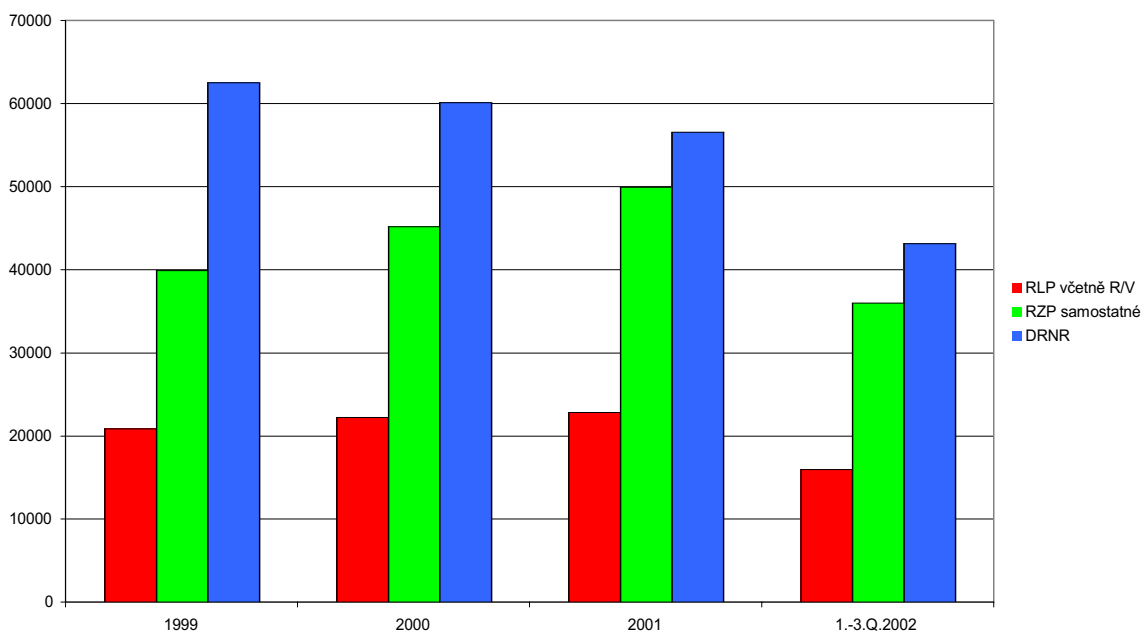

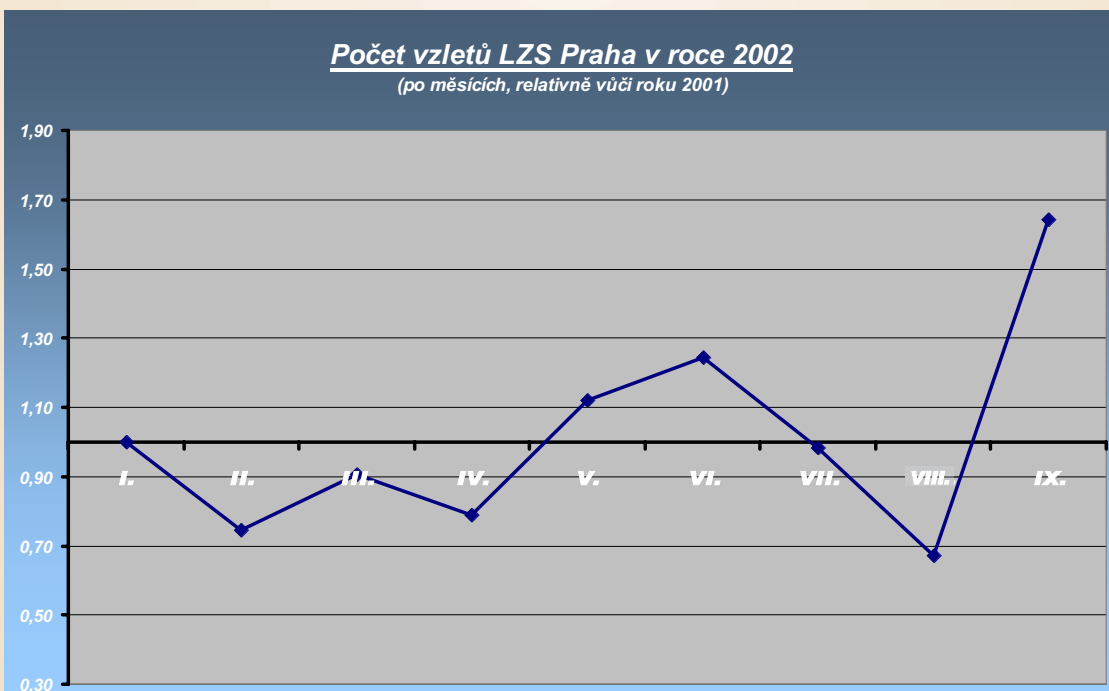
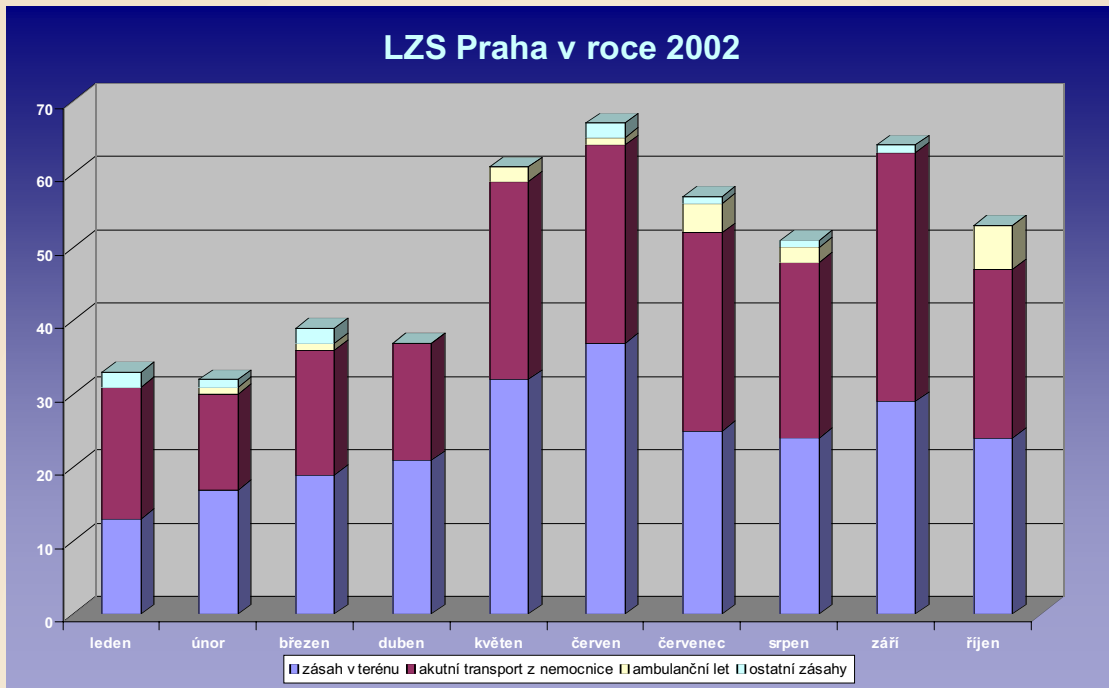

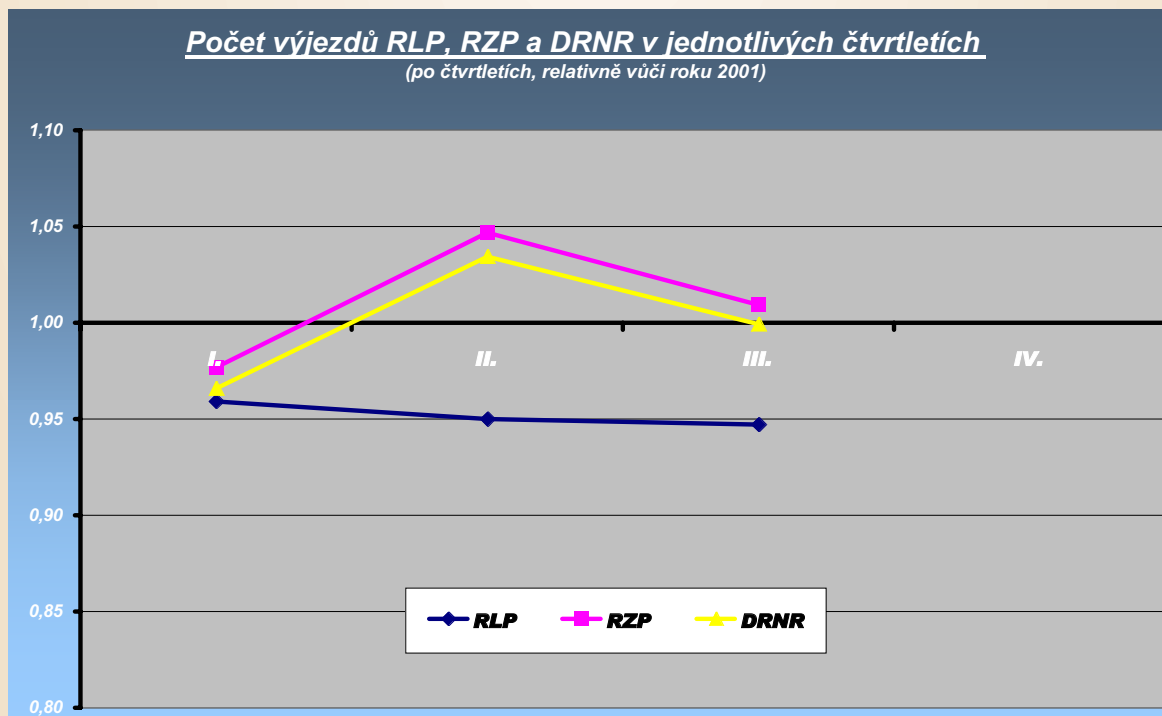
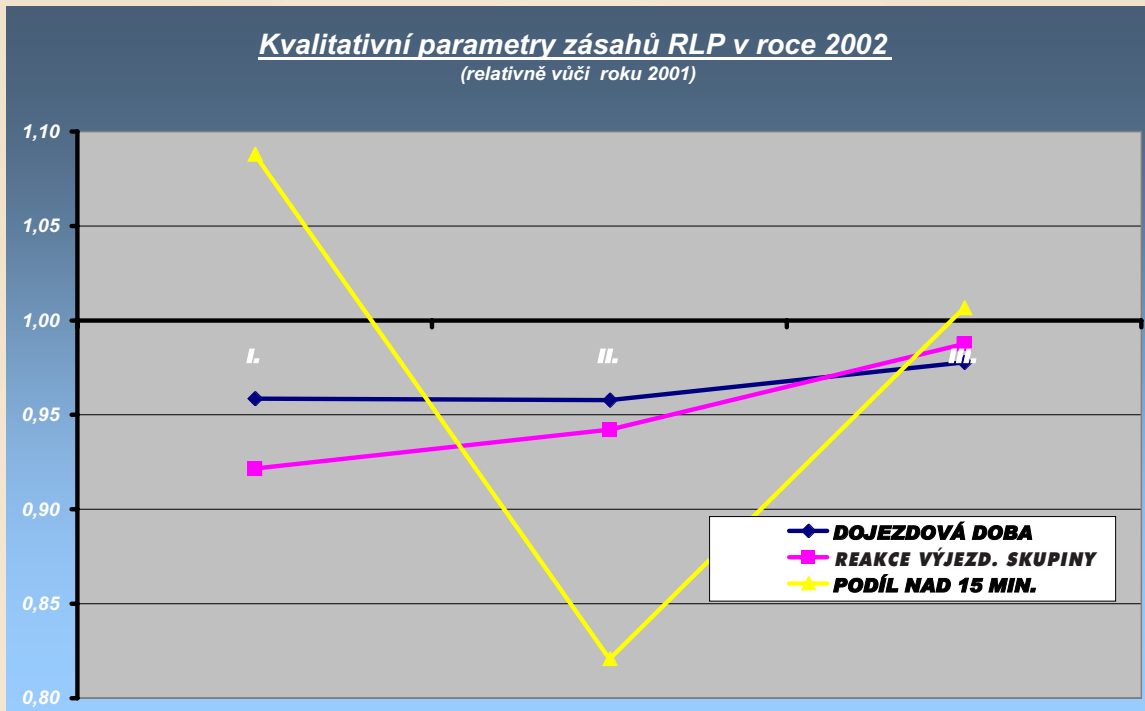
Počty záznamů (včetně marných výjezdů)

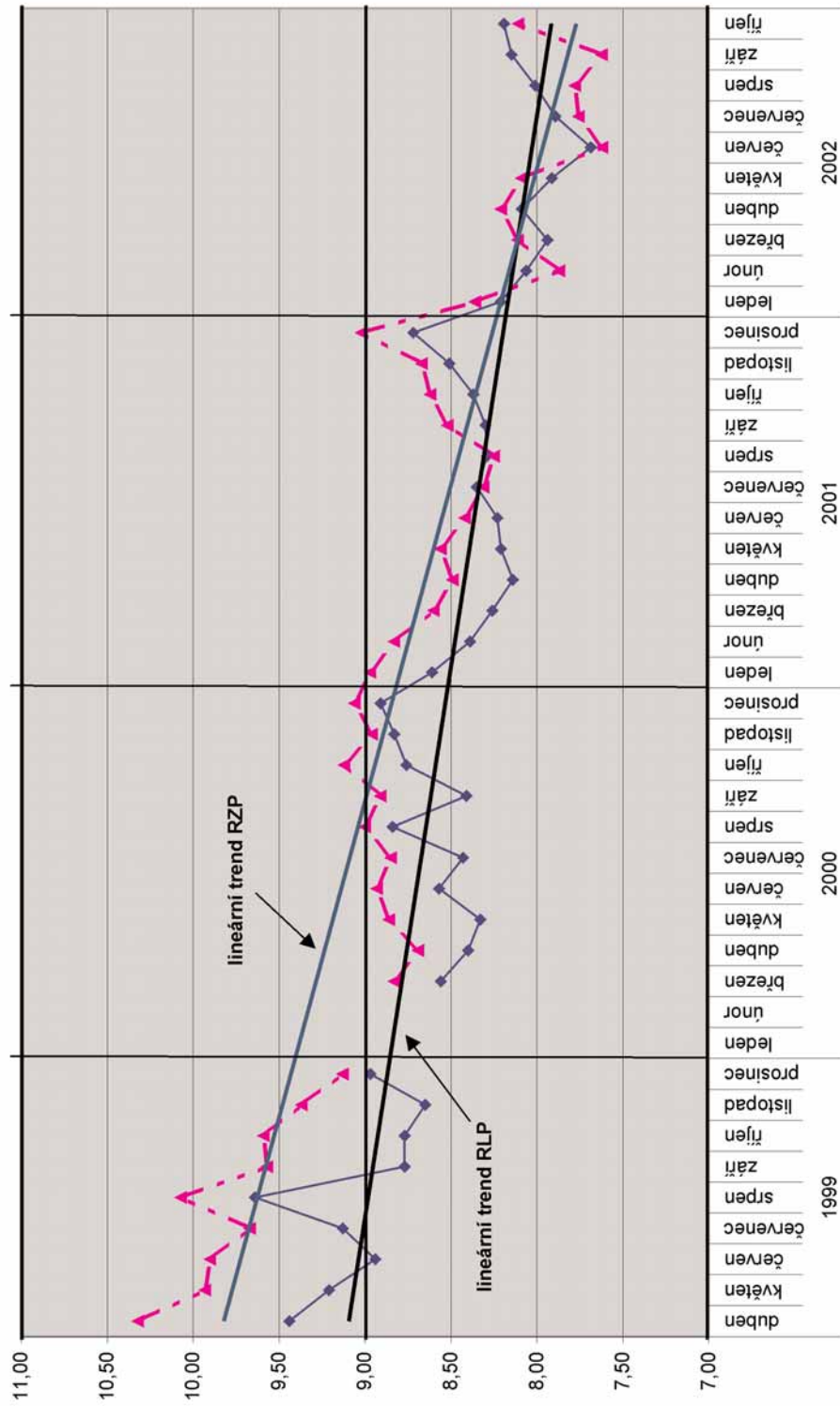
Počty pacientů ošetřených RLP/RZP a transportovaných DRNR

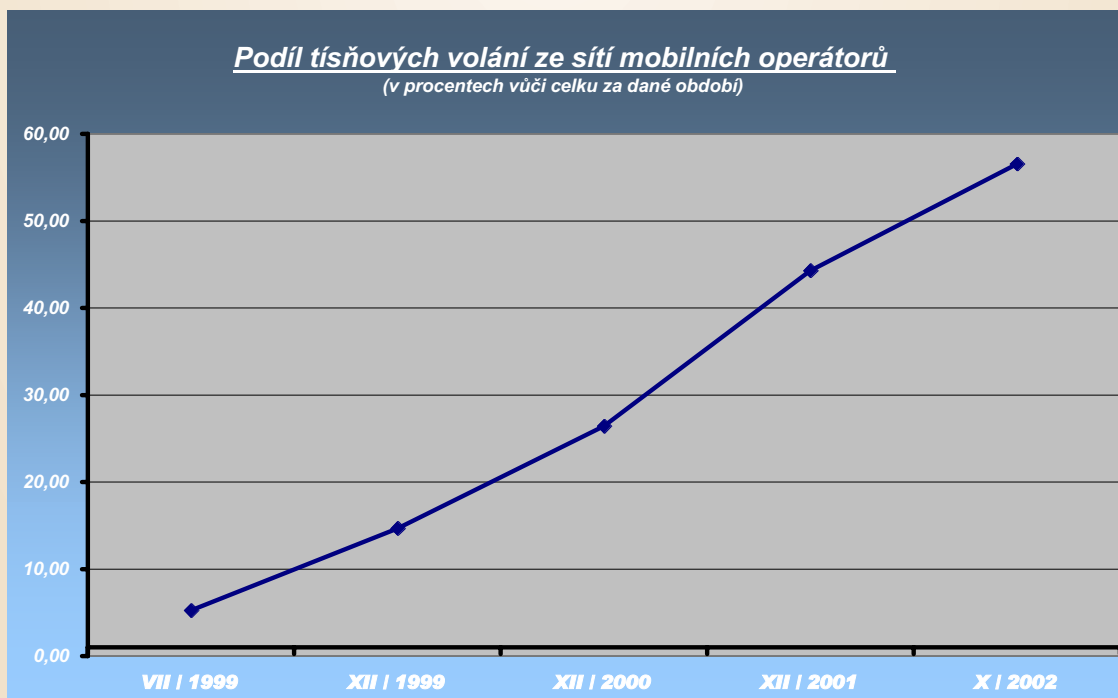
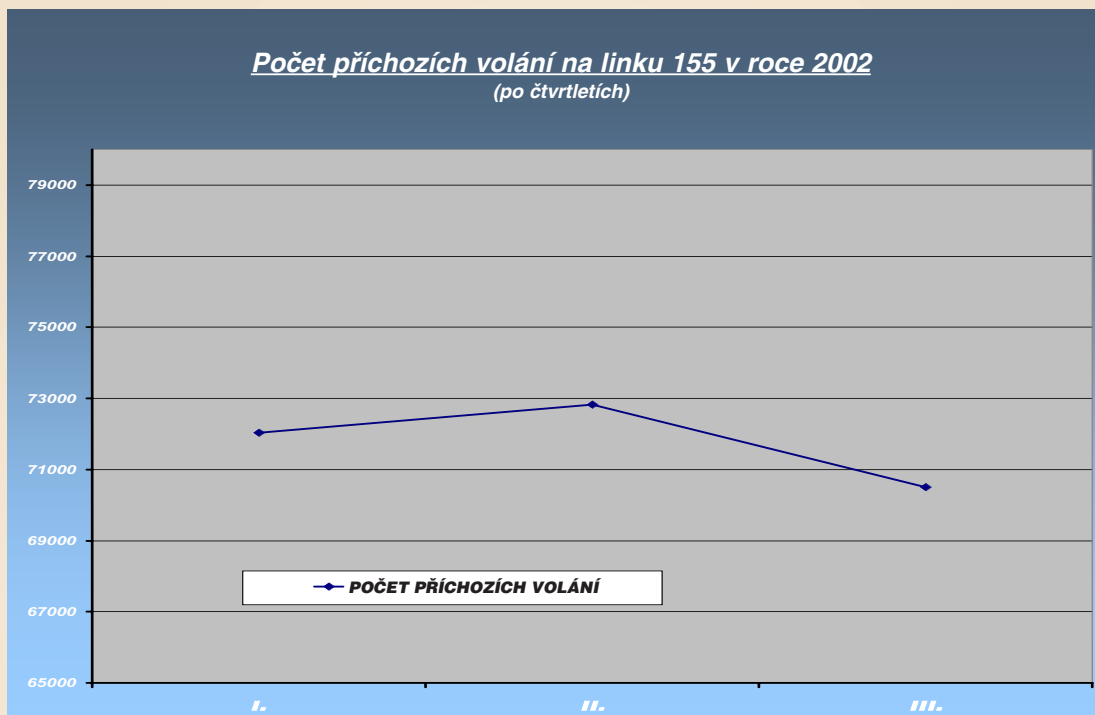

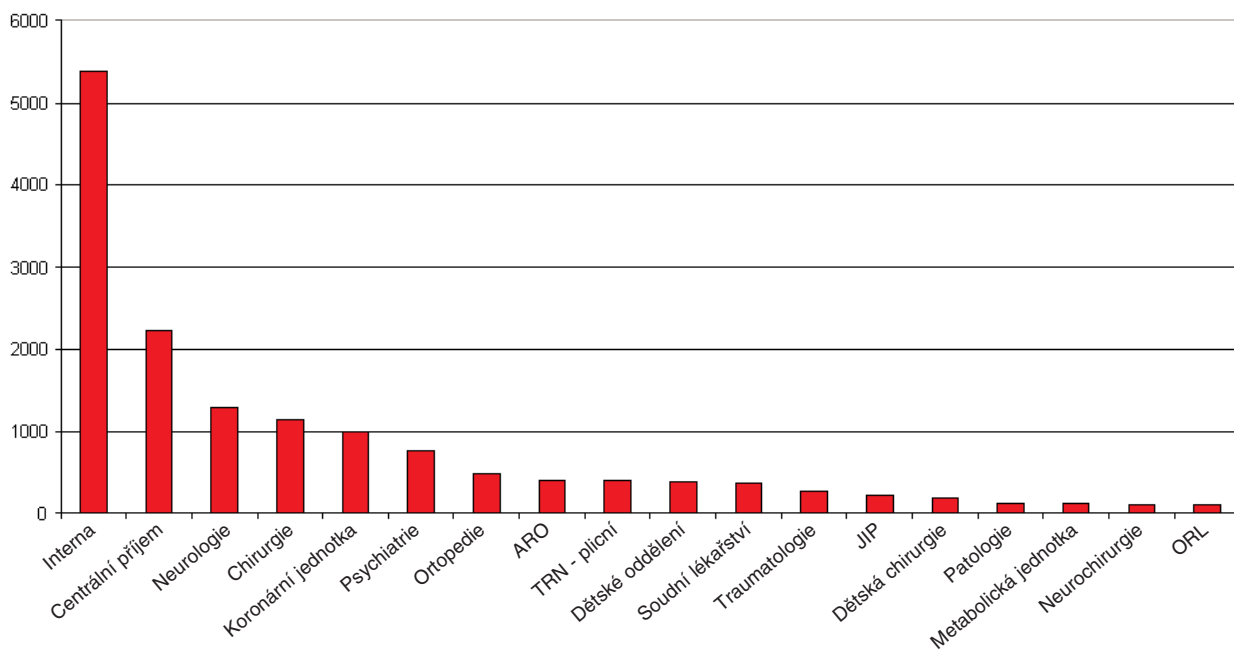

Dojezdové časy RLP a RZP 1999 - 2002

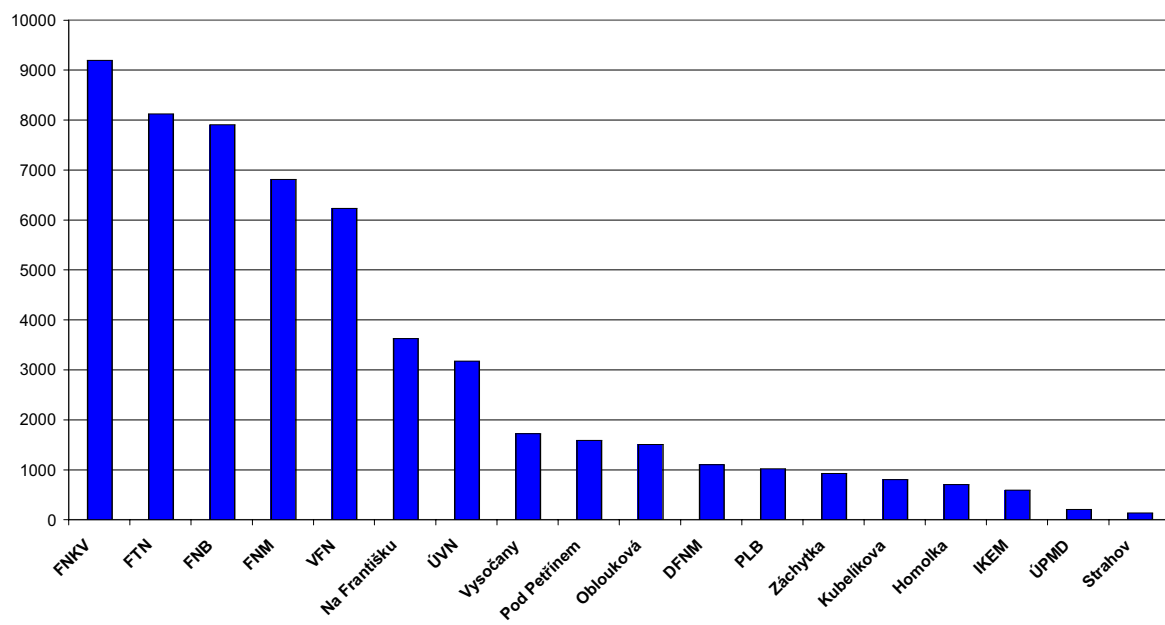

Umístění pacientů na odborná oddělení ZZ (RLP)
(2001)

Umístění pacientů do ZZ při akcích RLP a RZP (souhrn)
(2001)

Historie

vozový park a zásahy

Latvia „TAMRO“

Liaz

Renault Master

Mercedes Benz 310

Mercedes Benz 310 Bona

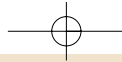

Dopravní nehoda - 70. léta

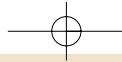
Dopravní nehoda - 80. léta

Dopravní nehody - 80. léta

Dopravní nehody - 80. léta

Dopravní nehody - 80. léta

Mercedes Benz 310 - dopravní nehoda Sokolovská ul. Praha 8

Současnost
vozový park a zásahy
povodeň - srpen 2002 Praha

Mercedes Benz VITO

Nissan Primera

Volkswagen LT 35

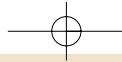
Nissan Patrol GR

Mercedes Benz 312 Sprinter

Ford Galaxy

Sanitní vozy Iveco

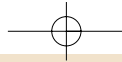

Předávání pacienta na heliportu ÚVN Střešovice

Kryštof 01 na heliportu Nemocnice Příbram

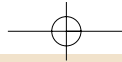

Dopravní nehoda Klánovice

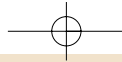
Požár na Hlavním nádraží - součinnost s HZS

Autonehoda

Nehoda tramvají - Modřany

Nehoda tramvaje a autobusu na náměstí I. P. Pavlova

Nehoda sanitky na Proseku

Nehoda v ul. Milady Horákové v Praze 7

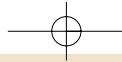

Autonehoda

Pád z výšky na stavbě

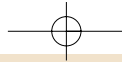

Dopravní nehoda v Korunní ulici v Praze 10

Dopravní nehoda - poražený chodec

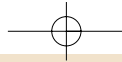

Autonehoda Lochkov - převrácený kamion

Zastřelený zubař v Ječné ul.

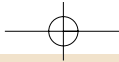

Povodně Praha, srpen 2002

Evakuace pomocí člunů

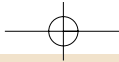

Evakuace Nemocnice na Františku

Zatopený Karlín

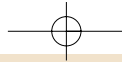
Situace v době povodní Karlín, Holešovice

Situace v době povodní Karlín, Holešovice

Situace v době povodní Karlín, Holešovice

Ukázka z námětového cvičení Rallye Rejvíz 2002

Poděkování

Za poskytnuté informace a materiály děkuji lidem, kteří věnovali pražské záchrance nejen svou duši, ale i kus života:

MUDr. Zdeněk Schwarz senior - lékař
Jiří Navrátil - fotograf
Karel Skružný - řidič, vedoucí dopravy
JUDr. Karel Chalupa - řidič, sanitář, právník

Ostatní, které jsem oslovil a požádal o poskytnutí informací a materiálů, mi nevyhověli a ani neodpověděli.

Další informace a materiály poskytl:
Archiv hlavního města Prahy
Archiv ZZS HMP

Poděkování patří i PhDr. Jiřině Karabcové, která informace shromáždila.

Na závěr děkuji všem zaměstnancům, kteří se společně se mnou snaží zajistit Pražanům a návštěvníkům hlavního města Prahy kvalitní a dostupnou přednemocniční péči, a tak zachránit jejich zdraví i život.

MUDr. Zdeněk Schwarz
ředitel Zdravotnické záchranné služby hl. m. Prahy
- územního střediska záchranné služby

uszs@zzshmp.cz
reditel@zzshmp.cz
<http://www.zzshmp.cz>

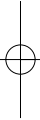
Omlouváme se za zhoršenou kvalitu některých fotografií z důvodů jejich unikátnosti.

Obsah

145 let přednemocniční neodkladné péče v hl. m. Praze	6
Historie	9
- založení Pražského dobrovolného sboru ochranného	
- první úspěchy v činnosti	
- povodeň v Praze v roce 1890	
- konstituování sboru jako spolek	
Z výročních zpráv	19
- výroční zprávy z let 1897 - 1910	
- z výroční zprávy za rok 1914	
- zprávy jednatelské z let 1930 - 1932 a činnost do roku 1945	
Poválečná doba	33
- první kroky k budování spojových prostředků a dispečinku	
Budování socialismu do roku 1989	36
- činnost a stav prostředků	
- vznik LZS (letecké záchranné služby)	
- vznik „rendez-vous“ systému	
- vzpomínky MUDr. Schwarze seniora	
- statistika výjezdů a zásahů z let 1941 - 1967	
Období od roku 1989	47
Období od roku 1998	51
- statistické ukazatele	
Porovnání let 1998 a 2002	61
- situace v roce 1998	
- situace v roce 2002	
- úkoly pro příští období	
Statistické ukazatele	69
- grafy	
Historie	79
- vozový park a zásahy	
Současnost	91
- vozový park a zásahy	
- povodně Praha, srpen 2002	
Poděkování	109

Pro Zdravotnickou záchrannou službu hl. m. Prahy
vydala ASA, spol. s r.o.
Redakční rada: MUDr. Zdeněk Schwarz, PhDr. Jiřina Karabcová,
PhDr. Boris Hlaváček
Grafická úprava: Jana Stejskalová, ASA, spol. s r.o.
Foto: Archiv hl. m. Prahy, archiv ZZS HMP
Tisk: ASA - Exprint-Kocián, s.r.o.
Náklad 500 výtisků
Vydání první
ISBN 80-902895-2-5